

Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-нээ гарана | № 181 (15804) | 1981 оной августын 7, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЭЕЭ ТҮРГЭДХЭЕ

...эл үйлэдбэрилгые үндэhөөрнь hайжаруулха, нии... ажалые, тэрэшэлэн эрхэтэдэй хубидаа баридаг ... ба шубуудые өөhэдын тэжээлээр хангаха, бүхы ... тэжээлэй шанарые дээшэлүүлхэ гээшэ хойшолуу... зорилго мүн гэhэн КПСС-эй XXVI съездын ...бэрине бэелүүлэн, республикымнай олохон ажа... энэ талаар ехэ юумэ хэжэ байнхай. Тэжээлэй үнэ... амалнуудай тарилга үргэдхэгдэhэн, нуга сабшалан... ургаса дээшэлүүлхэ, сенаж ба силос дараха траншей... нэмэжэ бариха хүдэлмэри урагшатайгаар ябуу...

...Кабанскын районой ажахынууд бүгэдэндэ жэшээ ...на. Энэ жэлдэ хура бороо бага орожо, таримал ...удай, сабшалангай ургасын гандабашье, районой ...удай хүдэлмэришэд урдань сабшагдадаггүй арал ... ногоо саг соонь хуряажа захалhан байна. Энэ хү... хүдөөгэй бүхы ажалшад, мүн промышленна ...ятинуудай, эмхи зургаануудай коллективүүд ха...гдаа. Иигэжэ үбhэ, тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэ... хэзээнэйхиhээ хурданаар ябуулна. Һүүлэй мэ...эр, районой ажахынууд үбhэ бэлэдхэхэ, сенаж дара... ногооной гурил гаргаха түсэбтэ даабаряа гушаад про... хүргөөд, силос даража захалаа.

...районой Кировэй нэрэмжэтэ совхоз сенаж да... даабаряа далаад процентдэ хүргөөд, үбhэ бэлэдхэхэ ... хахадлажа байна. Энэ жэлдэ түрүүшынхеэ дон... ногооё жэжээр хэршээд, ногоохоноор хатаажа, вита...бэгтэй гушаад тонно хэршэдэhэ бэлэдхэбэ. Мүн ше... малшадай туhаламжаар дүшөөд тонно халаахай ха... абтаа. Тингэжэ тус совхозой хүдэлмэришэд тэ... бэлэдхэхэ түсэбөө заабол дүүргэхэ гэжэ оролдоно.

...үрэй районой ажахынуудта тэжээл бэлэдхэхэ хү... эмхитэйгээр ябуулагдана, хүдөөгэй хүн зон бү... хабаадуулагдана. Сенаж дараха, ногооной гурил ... үбhэ бэлэдхэхэ талаар эндэхи Дзержинскиин нэ...тэ совхоз, «Победа» болон Калининай нэрэмжэ... колхозууд мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ гаранхай.

...гэбэшье республика дотор үбhэ, тэжээл бэлэдхэлгэ ... хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Августын 3-най бай...ар сабшалангай миил 17 процентнь сабшагдаад, ... бэлэдхэхэ түсэб hаял 9 процентдэ хүргэгдөөд байна. ...ж дараха хүдэлмэри иёдондоной энэ үеынхиhөө гээг...эй. Ногооной гурил гаргаха даабари 17 процент ...гэгдэнхэй.

...Үбhэ, тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри илангаяа Зэдын, ...уньы, Мухар-Шэбэрэй, Захааминай, Хоринн райо...дай ажахынуудта муугаар эмхидхэгдэнэ, бии байгаа ... боломжонуудые хэрэглэхэ хэмжээнүүд абтанагүй. ...ар-Шэбэрэй районой колхоз болон совхозуудта шал... хээд үзэхэдэ, эндэхи ажахынууд үбhэндөө угаа ...тожо ороод, аали нобшоор ябуулна. Район дотор ... байгаа ногооной гурил гаргадаг 22 агрегадай орой... 14-ниинь хүдэлгэгдэнэ. «Знамя Ленина» колхоздо, ...ард» болон «Одон» совхозуудта малаа тэжээлээр ...ахань бэрхэтэй болонхой. Тиин эдэ ажахынуудта тэ... бэлэдхэхэ арга боломжонууд хүсэдөөр хэрэглэгдэ...гүй. Тэндэ хүдэлдэг хүнүүдэй ажалай түлөөhэн гурим...гдаагүй байhаар. Хүдөөгэй бүхы зонние тэжээл бэ...хэ хүдэлмэридэ элсүүлхэ, коллективүүдэй, эмхи зур...удай, звено болон отрядуудай хоорондо социалис ...сөө эмхидхэхэ талаар дутагдалнууд олон. Хүсөөтын ...кэ Соведэй гүйсэдком hая болотор тэжээл бэлэдхэл... харюусалгата хэрэгые анхараагүй байшоо.

...жэлдэ сабшалангай болон таримал ногооной ур... урдынхитай жэшээгүй hайн байбашье, Хяагтын сов... хүтэлбэрилэгшэд үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэ... саг соонь бэлдэжэ шадаагүй, тэрэнээ нилээд орой... захалhан байна. Тингэбэшье совхозой хүтэлбэри... бригада, звенонуудаараа үсөөн ябадаг, тэндэхи ...е зүбөөр эмхидхэхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ ...алые анхараагүй. Энээн дээрэhээ тус ажахы тэжээл ...хэлгээр ехэхэн гээгдэлдэ оронхой.

...эл партинингаа XXVI съездын шиидхэбэринүүдые ...лхын түлөө тэмсэжэ байхадаа, эдэ мэтэ дутагдал...тай эбсэхээр бэшэ. Мүнөө зунай hүүл hара гаража, ... ногооной модохнрхо, хагдарха саг дүтэлбэ. Тиимэ... үбhэ хуряалгые, сенаж ба силос даралгые, ногооной ... бэлэдхэлгые хурдадхаха хэмжээнүүд хаа хаанагүй ...а ушартай. Тэжээл бэлэдхэлгэдэ үдэр, час бүхэн ... Энэ үедэ ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэ...эд, партийна, советскэ организацинууд иинтын бо...эрхэтэдэй хубиин адууhа малые тэжээлээр хангаха ...р онсо харюусалгатай байhанаа мэдэржэ, энэ хү...эрние hайнаар эмхидхэхэ хэрэгтэ бүхы мэргэжэл, ...барья элсүүлхэ уялгатай. Эгээл энээн тухай КПСС-...комой, республикын Верховно Соведэй Президиумэй ... Министрнүүдэй Соведэй хандалга бэшэг дотор он...гданхай.

... хуряалгые хурдадхахын тула юу хэхэ хэрэгтэй ...об? Нэн түрүүн, энэ хүдэлмэридэ хүдөөдэ ажаhуу... бүхы хүн зонние — үбгэн, залуугүй хабаадуулха, про...енна предприятинуудай, эмхи зургаануудай кол...үүдэй шеф ёhоной туhаламжые үргэдхэхэ шухала ... Тиимэhээ партиин обкомой, республикын Верхов... Соведэй Президиумэй болон Министрнүүдэй Соведэй ...лга бэшэгэй удхые хүн бүхэндэ ойлгуулжа, арад ... дунда эмхидхэлэй хүдэлмэри шадабаритайгаар ...ха эрилтэ табигдана.

...эшэлэн, үбhэ хуряалга, сенаж ба силос даралгада, ...ой гурил бэлэдхэлгэдэ хүдэлжэ байhан хүнүүдэй ... бүтээсэ дээшэлүүлхэ, тэндэ хэрэглэгдэдэг техни...адгүйгөөр хүдэлгэхэ хэмжээнүүд абтаха ушартай. ...аяз социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, тэ... дүнгүүдые тогтоогдоhон болзортонь согсолжо, тү...үлые урмашуулха, гээгдэгшэдтэ туhалха байна. ...аа Госкомсельхозтехникын районуудай отделени... тэжээл бэлэдхэлгын машина, хэрэгсэлнүүдые бүтээ...эйтээр хүдэлгэхэ талаар онсо харюусалгатай.

...ээл бэлэдхэлгэ — бүгэдэ зоной хабаадаха хэрэг. Фер...өө элбэг, hайн шанартай тэжээлээр хангахын ту... хүсэеэ элсүүлэе!

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

ҺҮРИНҮҮД БОДОНО

Байгша ондо манай нишэ дахинаа ган гасуур боложо, тэжээлэй ургамалнууд, сабшалангай ногоон мүртэй гарабагүй. Хэды иимэ байгаашье hаань, Хүрбын совхозой луговодууд даалгагдаhан сабшалан дээрээ бүхы хаба шадалаа гарган ехэ үбhэ абахын хойноhоо оролдоно.

Тээгдэ тосхонhоо зүүлжээ Могойн нугын сабшалангые залуу лутовод Б. Ц. Митыповэй звено уhалаа юм. Тэдэнэр үбhэндэ ороhон түрүүшын үдэрhөө ажалдаа амжалта түйлана. Тус звеногой гэшүүн, совхозой түрүү механизатор Б. Ешеев косилкаар ногоо сабшажа, үдэрэйнгөө нормые үлүүлэн дүүргэнэ. Мүн хуряалгашье hайнаар ябуулагдана. Мүнөө тэдэнэр сэлмэг үдэрэй час бүхэнние хэрэглэн, hүүлэй үдэрнүүдтэ хэдэн hүринүүдые бодхоожо, совхоздоо тушааба.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.

Хоринн район.

ЭЛБЭГЭЭР НӨӨСЭЛЭГДЭНЭ

«Искра» колхозой коллектив байгша ондо 674 тонно үбhэ, 1500 тонно сенаж, 12300 тонно силос, 400 тонно витаминтай ногооной гурил бэлэдхэжэ, 1220 тонно тэжээлэй корнеплодуудые сутлуулха түсэбтэй юм. Энэ ажахыда эгээн түрүүлэн Матвей Петрович Антоновой даадаг АВМ-1,5 агрегат ногооной шэмэтэй гурил гаргажа захалаа бэлэй. Мүнөө тус агрегадай коллектив 530 центнер витаминтай ногооной гурил бэлэдхэжэ нөөсэлөөд байна. Тиихэдэ колхозой сабшалан дээрэ оньhожоруулагдамал гурбан звено хүдэлнэ. hүүлэй мэдээгээр эндэ 200 гектарай ногоон сабшагдажа, 500 шахуу центнер үбhэн hүрилэгдөө. Эдэ үдэрнүүдтэ дурсагдагша ажахыда тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри улам үргэнөөр ябуулагдана.

Улаан-Үдын район. А. ЖИГЖИТОВ.

Эдир үбhэшэд согтой

«Зырянский» совхозой дунда hургуулиин hурагшадай үүсхэлээр нёдондо комсомолшуудай бригада эмхидхэгдэhэн юм. Тиин үбhэ хуряалга дээрэ хүдэлжэ, 300 центнер үбhэ түрэл ажахыдаа тушаагаа бэлэй.

Мүнөө жэлшье габшагай бригадын гэшүүд хажуурнуудые үргэлөөд, нуга сабшалан дээрэ гараба. Ажалые хамгаалгын ба техникын аюулгүйе сахилгын талаар совхозой инженер У. И. Ерофеев залуушуулай коллективые хүтэлбэрилнэ. hурагшад өөhэдөө хажуурнуудаа дабтадаг, тармуур болон асануудаа заhабарилдаг.

Бригадираар томилогдоhон Николай Патракин өөрынгөө уялгануудые шадамар бэрхээр дүүргэнэ.

Үбhэ хуряалгада нилээд дүй дүршэлтэй болоhон хүбүүд Андрей Радионов, Сергей Седунов, Владимир Малыгин гэгшэд нэгэ адли нэрэ, фамилитай Сергей Патракинууд, мүн бригадын эгээл бишыхан гэшүүн Сергей Бугинов гэгшэд эршэтэй ажалда ольhо шадалаа дууhан гарган хүдэлнэ.

Үдэшэндөө, ажалай үдэрэй hүүлээр, хонгёо дуунууд зэдэлдэг. Өөhэдынь шанаhан эдеэн одоол амтатай даа.

— Эсээбди гэжэ голхорхогүйбди. Шамбайнууд, шадалтайнууд болохобди. Ёhотойл амаралта эндэл даа,— гэжэ hурагшад мэдүүлээ hэн.

Н. ТЕСЛЕНКО.

Прибайкалиин район.

ХАЛААНАЙ ДААБАРИ ХОЛО ҮЛҮҮЛЭГДЭНЭ

Эдэ үдэрнүүдтэ нооhон ашаатай автомашинануудай Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадта ерэхэнь олошоржол байна. Манай республикын, Шэтын болон Эрхүүгэй областьнуудай ажахынууд «сагаан алтаяа» гүрэндэ тушаана ха юм. Энээнэй хажуугаар мүн түмэр харгыгааршье ашаан асарагдана. Мүнөөдэрэй байдалаар дүн хамта 11 мянган тонноhоо үлүү продукци абтаад байна.

Нооhо буулгаха хүдэлмэри транспортно-ажахын цехтэ даалгагданхай. Энээние эрхим hайнаар эмхидхэжэ шададаг болоhон баян дүршэлтэй А. М., Клицинэй бригадын ажал тэмдэглэмээр. Тэдэнэр зарим үдэрнүүдтэ даабаряа 250 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Тиихэдэ А. Б. Фомин, С. В. Бухальцев, Т. Ф. Фоминай хүтэлбэрилдэг бригадынхид вагонуудые удаан зогсоохогүйн түлөө бүхы шадалаараа шармейн оролдожо, ажалай үндэр бүтээсэ түйланэ.

Нооhо сортоорнь, класcаарнь шалган абалга дээрэ 200 гаран хүн хүдэлнэ. Тэдэнэр 4 мянган тонно «сагаан алта» нерин нягтаар илгаад байна. Энэ хүдэлмэрие Т. А. Черных, Н. А. Абрамова, М. А. Барачниковагай бригадынхид hайн шанартайгаар эрхилнэ.

Сэбэр нооhоной гаргалгые тодорхойлхо гээшэ тон харюусалгатай ажал. Комбинадта нооhоной орожо эхилhэн сагhаа хойшо лабораториин хүдэлмэрилэгшэд 4,5 мянган тонно нооhо шанар шанараарнь илгаад байна.

Ю. БОГОМОЛОВ, манай штатнабэшэ корр.

Арбан дүрбэн жэлэй саада тээ залуухан Маша басаган Хяагтын ээрэлгэ-нэхэлгын фабрикын фанговa цехэй үүдэнэй богоhо алхалhан намтартай. Тэрэ Лидия Павловна Яковенкын хүтэлбэри доро фанговщицын мэргэжэл шудалжа эхилhэн юм. Багша шаби хоёр наhаараа дүтэрхышье hаа, Лидия Павловна Харанхын ГПТУ хэдэхэн жэлэй урда дүүргэhэн дээрэhээ Машада шадабари мэргэжэлээ дамжуулан үгэхын тула оролдолго гаргажа, эгэшэ мэтээр энхэрэн, ажалай дардам харгыда гаргалсаа.

Бэрхэ hурган хүмүүжүүлэгшэ дайралдажа, гурбан hара соо Маша үсэд нэтэрүүгээр hуража, фанговщицын мэргэжэлтэй болоод, хоёр станок дээрэ хүдэлжэ эхилбэ. Үдэр, hарануудай үнгэрхэ тума Маша басаганай дүй дүршэл баяжана, мүлигдэнэ.

1970 ондо предприятидань үнгэргэгдэhэн мэргэжэлэй талаар конкурсдо шалгаржа, «Алтан гартай мастер» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Түрүүшынгээ амжалтаар баясаhан Маша арга боломжонуудаа гүйсэд элсүүлэн, 1975 онhоо хойшо 4 машина дээрэ хүдэлжэ эхилбэ.

Түрүүшын үедэ, хэнэйшье мэдэhээр, бэрхэтэйшэг hааб даа. Теэд зорилгоо заал hаа бэелүүлхээр эрмэлзэhэн Маша 4 машина hаадгүйгөөр хүдэлгэжэ шададаг шадабаритай болоо hэн. Энээндэнь баhал багшань — Лидия Павловна горитойгоор нүлөөлөө. Тэрэнэй 4 станок дээрэ хүдэлдэг болоhон ушар шабиданъ баhал hайн жэшээ болоо бшуу. Тингэжэ Мария Перфильева арбадахи табан жэлэй түсэбые 3,5 жэлэй гуршада дүүргээ hэн. Тэрээндэ «Социалис мүрысөөндэ илагша» гэhэн тэмдэг барюулагданхай.

Москва болон Ленинград хотонуудай түрүү предприятинуудай хүдэлмэришэдэй hайшаалта үүсхэл дэмжэхэ зуураа, Мария Николаевна Перфильева энэ жэлэй даабари Агууехэ Октябриин революциин hайндэр хүрэтэр дүүргэхэ гэhэн дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялга абаа hэн. Суута фанговщицын хэлэhэн үгэ, ажал хэрэгүүдынь hалаатаагүй — арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэб бэелүүлhэн тухайгаа июниин тэн багаар элидхээ юм. Энээн дээрэhээ хаража үзэхэдэ, Мария Перфильева жэлэй эсэс хүрэтэр үшөө нэгэ түсэб дүүргэхэ арга боломжотой байна. Дүүргэхэ байhандань этигэмээршье.

ЖЭЛ СОО—ХОЁР ТҮСЭБ

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. Н. Перфильева.

Е. СУРМАЧАЙ фототекст.

ГАБШАГАЙ hАРА СОНОСХОГДОБО

Байгша оной сентябрь hарада Улаан-Үдын «Туяана» гэжэ оёдолой нэгэдэлэй байгуулагдаhаар дүшэн жэл гүйсэхэнь. Энэ ойдо зорюулагдажа августын 1-hээ габшагай ажалай hара соносхогдобо. Түрэл предприятиингаа ойн баярые угтуулан, дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудые абаhан үйлэдбэриин түрүүшүүл эндэ олон. Хубсаhа эсхэдэг мэргэжэлтэй А. Д. Цымпилова, Г. И. Рябова гэгшэд үндэр уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлжэ, 1982 оной түсэбөөр хүдэлжэ эхилэнхэй.

Жэлэйнгээ даабарине болзорhоонь урид дүүргэхэбди гэhэн социалис уялга абаад, комсомол-залуушуулай бригадые хүтэлбэрилэгшэ, КПСС-эй гэшүүндэ кандидат Ольга Дармаева, оёдолой 2-дохи цехэй комсоргын орлогшо Люба Мигунова, комсомолка Света Санжиева, бусад амжалтата ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

Манай корр.

Шэмэтэ гурил адхарна

Районой ажахынуудта мүнөө ногооной витаминтай гурил гаргаха 16 агрегат hаадгүй хүдэлгэгдэнэ. Жэшээлбэл, Елаанай, «Победа» колхозуудта, мүн Хёлгын совхоздо АВМ түхэлэй хоёр-хоёр агрегадууд тодхоглонхой юм. Тиихэдэ Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхоздо ногооной витаминтай гурил гаргаха гурбан АВМ хүдэлгэгдэнэ. Һүүлэй дүнгөөр энэ районой ажахынуудта бүхыдөө 639 тонно ногооной гурил, тэрэ тоодо 440 тонно гранула бэлэдхэгдэжэ, складууд соо хадагалагдахаар оруулагдаа.

Шэмэтэ тэжээлэй аша үрэтэйе hайн мэдэхэ болоhон Бэшүүрэй ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд ингэжэ ногооной гурил, гранула шадаал hаа ехээр үйлэдбэрилхэ гэhэн зорилго табяад, тэрэнээ амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна гээшэ.

Вл. БОРИСОВ.

Бэшүүрэй район.

МАЛ АЖАЛ — онсо шухала hалбари

МЯХА ЕХЭЭР АБАХА

Хүдөө ажахын бүхы үйлэдбэрине хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ, ашаг үрыень ехэ болгохо зорилго табихадаа; түбхын түрүүн мал ажалые онсо шухала hалбари гэжэ тоолохо гэжэ КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүд соо заагданхай. Жэшээлхэдэ, энэ табан жэлдэ адууhа малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ, жэлдээ дундаа зэргээр 17—17,5 миллион тонно мяха үйлэдбэрилхэ зорилго табигдана.

Илангаяа мал ажалай гол продукци болохо мяха үйлэдбэрилгэ манай ажахыда сэхэ хабаатай байна. Совхознай адуун hүрэг болон мяханай үхэрнүүдые үсхэбэрилдэг гол шэглэлтэй юм. Бригада, гүүртэнүүдтэмнай мүнөө энэ жэлэй унагадтай хамта бүхыдөө мянга шахуу адуун, мүн 3500 үхэр харууhалагдана.

Иигээд ерэхэдээ, совхоздо адуу моридые үсхэбэрилгэ—үйлэдбэриимнай гол hалбари болоно. Гэбэшье бүри hая болотор энэ урдаа хараха hалбаримнай hанаhанда хүрэмэ ашаг үрэ үгэдэггүй байгаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, адуун hүрэгые бодото hайнаар үсхэбэрилхэ, түбхын түрүүн газар нютагайнгаа эрхэ байдалые гүйсэд хэрэглэжэ, адууе бэлшээрээр, тэжээлээр хангаха асуудалда анхарал ёhоор табигдадаггүй hэн гэжэ хэлэхэдэ алдуугүй.

Энээн тушаа хэдэн баримта дурдая. Манай эндэ Витим голой эрье зубшаад, ой тайга, хүбшын захаар, хада уулын хоорондуур бэлшээриин газар яhала бии. Тэндэ зуниинь адуун hүрэг бэлшээгдэжэ, яhала таргалдаг, мяхажадаг юм. Теэд тэдэ бэлшээринүүднай дээрэ газарта аад, намар эртэ ногоониинь хагдаржа, шэмэеэ гээдэг. Тиимэhээ адуун сентябрь, октябрь hарада тэндээ байжа үгэхэеэ болёод, гол руу гүйлдэдэг, зелёнко тариhан газарта орохоёо тэгүүлдэг гээшэ. Эгээл энэ үедэ адуушад hүрэгөө ядахадаа хорёодо хааха, урагша, хойшонь жара — дала модондо намнаха баатай болодог hэн.

Иигэжэ адуун зундаа олоhон таргаяа гэжэ, үбэлжэлгын эхилтэр [illegible]

Тэрэнhээ уламжалан, үбэлдөө жэжэ даагадай, туранхай адуунай гарзалха, гүүнүүдэй унага хаяха ушар үзэгдэдэг байгаа.

Энээндэ эсэс табихын тула нёдондо адуунай бэлшээридэ дүтэ 200 гектар газар хахалаад, хоёр ондоо таhалжа хорёолсод, тэндээ зелёнко тарья hэмди. Намар hүниндөө тэндэ зарим зайгуултадаг адуугаа, илангаяа гүүнүүдые оруулжа адуулдаг болообди. Тиигэжэ адуун hүниндөө тарьянай газар руу гүйлдэхэеэ болёо. Эсэстээ энээнэй ашаар үнгэрhэн үбэлжэлгын үедэ адуунай гарзалхань эрид хороогдоо. Хэрбээ урда үбэлынь аяар 98 адуун гарзалhан hаань, энэ жэлдэ оройдоол 18 толгой адуу гарзалуулаабди. Урда тээнь зуун гүүн бүхэнhөө жэлдээ 41—49 унага абадаг hаа, байгша ондо 65 унага абаабди.

Манай түрүү адуушан Василий Андреевич Волковой бригада зуун гүүн бүхэнhөө 70 унага түлжүүлээ. Эндэ оролдосотой бэрхэ адуушад Н. Ф. Кошелев, П. Л. Белобородов гэгшэд хүдэлнэ. Коммунист Анатолий Иванович Дружининай хүтэлбэрилдэг адуушадай бригада нүгөөдүүлhээ ехэ гээгдэнэгүй.

Манай адуушад гансал hүрэгөө харууhалаад, адуулаад байдаггүй, харин үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ, малай байра заhабарилгада хабаадалсадаг. Нёдондо адуушад 800 центнер үбhэ сабшажа, хуряажа абаhан юм. Мүнөөшье тэдэнэр үбhэндөө гаранхай.

Адуун hүрэгөө түргэнөөр олон болгохо үшөө ямар арга бииб гэхэдэ, энэ жэлhээ эхилжэ, бидэ унагадаа эхэнүүдhээнь эртэ hалгаагаад, амяарайнь харууhалдаг болообди. Тиимэhээ дүй дүршэл ехэтэй адуушан Митып Цыбенов түрүүтэй үшөө нэгэ бригада шэнээр эмхидхэжэ, тэдэндэ унагадые даалгаабди.

Мүнөө эхэhээ hалгаагдаhан унагад 200—300-даараа нэгэ hүрэг болгогдожо, харууhалагдана. Бидэ тэдэ унагад, даагад coohoo эрэнүүдые илгажа, намартаа шахаад, мяханай комбинадта тушаахабди. Тарган адуу мяханда тушаахадаа [illegible]

да жэлнүүдтэ туранхай моридые мяханда тушаахадаа, мяханайнь центнер бүхэнhөө оройдоол 48 түхэриг абадаг hаа, үнгэрэгшэ декабрь, январь hарада адуугаа гол түлэб тарганаар тушаажа, мяханайнь центнер бүхэнhөө 108 түхэриг ашаг олзо оруулаа hэмди.

Тэрэшэлэн адуунайнгаа нэгэ түрэл адли шуhатай болохогүйн тула азаргануудые 3—4 жэл болоод лэ хуу hэлгэхэ, шэнэ үүлтэрэй болгохо, гүүнүүдые олошоруулха шухала гэжэ тоолонобди.

Байгша оной январиин 1-дэ ажахыдамнай 2909 адуун hүрэг, тэдээн соо 808-ниинь гүүд байгаа. Жэлэй эхинhээ хойшо бүхыдөө 600 гаран унагад абтаад, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлэгдэнэ.

Мүнөө гаргаша багатайгаар мяха ехээр абаха зорилгын табигдажа байхада, адуун hүрэгые олошоруулха, энэ hалбариин ашаг үрые эрид дээшэлүүлхэ гээшэ тон шухала болоно. Гадна энэ hалбарида шиидхэгдээгүй асуудалнууд олон. Эндэ республикын эрдэмтэд адуу үсхэбэрилхэ хэрэгтэмнай тодорхой туhаламжа хүргэхэ, нютагай эрхэ байдалда тааруу технологи зохёохо, адуунай үүлтэр hайжаруулха арга замые заажа үгэхэ ёhотой гэжэ hанагдана. Хэрбээ малай эдихэ үбhэ тэжээл горитойгоор бэлэдхэдэг болоод, сабшалан, бэлшээриин газар hайжаруулаад байгаа hаа, бидэ адуун hүрэгөө 4 мянганда хүргэхэ арга боломжотойбди. Тиигээд унага олоор абажа, тэдэнээ hайнаар шахан таргалуулжа, заримыень түрэhэн жэлдэнь, нүгөөдүүлыень хоёртойдонь мяханда тушаадаг болохо, энэ hалбарие ашаг олзо ехэтэй болгохо байнабди.

Манай hанахада, республика дотор үүлтэртэ адуунай тусгаар томо фермэ бии болгохо саг ерээ. Тиихэдээ тэндэхи үүлтэртэ адуун ходо хаалгатай байлгагдажа харууhалагдаха бэшэ, харин ажахынуудай адуундал адли эрхэ байдалда хээрын бэлшээридэ ябуулагдаха ёhотой. Иимэ гуримаар түлжүүлэгдэhэн азарганууд hүүлдэнь Ярууна, Захаамин, Баунта [illegible]

абаашагдахадаа, hүрэг соо ядамаргүй ябаха болоно бшуу. Манай эндэ ородой томо бэетэй, хүндэ ашаа шэрэхэ үүлтэрэй адууе олоор үсхэбэрилдэг болоо hаа, hайн байгаа гэжэ hанагдана. Юуб гэхэдэ, энэ үүлтэрэй адуун түргэн томо болосотой, мяхалиг сула байна.

Саашань совхозой үшөө нэгэ шухала hалбари болохо мяханай гүүртэнүүдэй малшадай ажал тухай тобшоор хэлэлтэй. Буруу, хашарагуудай, хүхүүли тугалнуудтай үнеэдэй бүхыдөө 11 гүүртэ мал холын ой тайгын хүбшэ хадын бэлшээридэ адуулагдана. Малшаднай зунай хүхэ ногооной үедэ бүхы үхэрнүүдээ hайнаар адуулжа таргалуулха, шэгнүүрыень ехээр нэмээхэ, энээнэй ашаар мяха абаха, гүрэндэ худалдаха түсэб амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэг хангахын түлөө тэмсэнэ.

Зунай бэлшээриин үедэ үхэрнүүдэй шэгнүүрые ехээр нэмээхын түлөө мүрысөө район дотороо үүсхэhэн Исэнгын совхозойхидой жэшээгээр хүдэлжэ, манай малшад hайн үрэ дүн түйлана. Тусхайлбал, тугалтай үнеэдэй гүүртые даагша Е. Н. Базарова июнь, июль hарада хүхүүли тугал бүхэнэй шэгнүүрые суудхэдэ 1050—1134 граммаар нэмээгээ. Тэрэшэлэн баhал мяханай гүүртын мал адуулагшад Федосья болон Александр Тагаевтан тугал, буруу бүхэнэйнгөө шэгнүүрые суудхэдэ 900 граммаар нэмээхэ түсэбтэй hаа, тэрэнээ июнь, июльдэ 1054 граммда хүргөө. Гүрэндэ тушаагдаха хашараг, буруунуудые харууhалдаг малшад Н. Абрамов, И. Бединенко гэгшэд баhал hайн үрэ дүн түйлаа.

Совхозой ажалшад, малшад гүрэндэ мяха худалдаха байгша оной түрүүшын хахад жэлэй түсэбые КПСС-эй XXVI съездын нээгдэхэ үдэртэ дүүргээд байhан юм. Мүнөө энэ продукци үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха бүхы жэлэй түсэбые амжалтатайгаар болзорhоонь урид дүүргэхэ зорилго урдаа табинхай.

В. МЕДВЕДЕВ, Яруунын районой Витимэй совхозой директор.

[...]РОНОЙ ТАРЯАЛАН ДЭЭРЭ

...ПОЛЬ. Ставрополиин ...олхоз, совхозуудай ... ороохоной баалнуу...ко дүүргэбэ. Ороо...ой эдеэшэдэг поли...э хуряалгын хүдэл...лагдана.

... совхозhоо А. Стол...аадаг звено ургаса ... дээрэ эгээл эрхим ...лаа. Звено дүрбэн ...ар 82 мянган цент...оhо сохиhон байна. ...комплексноор эмхид...ашаар иимэ дүн ... Комбайнернуудай техникэ хангахадань ба машинануудые түргөөр заhабарилхадань мастернууд-заhабарилагшад туhалдаг байгаа.

Промышленна предприятинуудай, организацинуудай, эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд хүдөөгэй механизаторнуудтай хамта ургаса хуряалгада хабаадалсаhан байна.

Хизаарай олохон районуудай таряашад гүрэндэ ороохо худалдаха жэлэйнгээ даабаринуудые дүүргээд, дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудые абанхай. Жэшээнь, Апанасенковска районой ажахынууд 85 мянган тонно ороохо тушааха түсэбтэй аад, 150 тонноhоо бага бэшэ ороохо элеваторнуудта тушаахые хараалаа. Ипатовай таряашад түсэбhөө гадуур 100 мянган тонно шэниисэ гүрэнэй амбаарта оруулхань бшуу.

КИШИНЕВ. Молдавида hүүлшын боолтын заншалта hайндэр үнгэргэгдэбэ. Хаа хаанагүй hайн ургаса суглуулагдажа, таряашадые баярлуулаа.

Комплексно оньhожоруулагдамал отрядуудай ургаса хурядаг түрүү арга хэрэглэгдэhэн байна. Ургаса хүдэлмэриин 160—180 час соо хуряагдаа. Бүхы полиин хахадайнь шахуу ороохоной газартаа хэбтэhэн байгаашье hаань, механизаторнууд гээлтэ хоролтодо оруулангүй хуряагаа юм. Ургаса хуряалгын үедэ партийно-депутатска саг зуурын 1300 бүлэг эмхидхэгдэжэ, хуряалгын хүдэлмэриин ябасые, тэрэнэй шанарые хинажа байгаа.

Полинууд дээрэ комбайнуудай хүнхинөөн замханхай, гэбэшье полиин hолоомые суглуулха, органическа ба минеральна үтэгжүүлгэ тараагдана, газар хахалагдана.

(ТАСС).

КПСС-эй РАЙКОМОЙ ПЛЕНУМ

...й Яруунын райкомой пленум болоно, эмхидхэ...лнууд зүбшөэн хэлсэгдээ.

...лида ошохо болоhонтойнь дашарамдуулан, ну...анов Николай Намдыковичые КПСС-эй райко...эхи секретариин, бюрогой гэшүүнэй уялгануудаас райкомой пленум сүлөөлбэ.

...эй райкомой нэгэдэхи секретаряар, бюрогой ... нүхэр Жданов Вениамин Анатольевичые пар...комой пленум hунгаба. Нүхэр Жданов урда тээнь ...й депутадуудай Хяагтын районно Соведэй гүй... [illegible]

Ондоо хүдэлмэридэ орохо болоhонтойнь дашарамдуулан, нүхэр Яньков Георгий Ильичые КПСС-эй райкомой секретариин уялгаhаа пленум сүлөөлөө. КПСС-эй райкомой секретаряар, бюрогой гэшүүнээр нүхэр Сахаев Семен Сергеевич hунгагдаба.

КПСС-эй райкомой пленумэй хүдэлмэридэ КПСС-эй обкомой бюрогой гэшүүн, республикын Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Б. С. Семенов, КПСС-эй обкомой пропаганда ба агитациин таhагые даагша нүхэр В. М. Леонов хабадалсаба.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

ОНШЫЕНЬ ОЛОБОЛ, ОЛЗОТОЙ

Партиин түүхэтэ XXVI съезд дээрэ тоосоото элидхэл хэhэн КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев «Бүхы дээрэнь хүдөө ажахы тухай хэлэхэ болоо hаа, арадай ажахын бусад hалбаринуудтал адли, ашаг үрэ ба шанар дээшэлүүлхэ гэhэн гол шухала тэрэл асуудал манай урда табигдана ха юм. Бидэ саашадаашье хүдөө ажахыда мүнгэ зөөриин болон материальна нилээд ехэ нөөсэнүүдые үгэхэ, энэ hалбарине индустриальна hуури дээрэ удаа дараалан гаргаха хүдэлмэри үргэлжэлүүлхэ болонобди» гэжэ тон зүбөөр тодорхойлон тэмдэглэhэн байна. Энэньшье гайхалгүй. Ушарынь хадаа оронойнгоо хүн зонине эдеэ хоолой шухала продуктнуудаар гүйсэд хангахын тула хүдөө ажахыгаа хурдан түргэнөөр хүгжөөжэ, адууhа малайнгаа ашаг шэмые али бүхы талаhаань дээшэлүүлхэ эрилтэ табигдана ха юм.

Партиин энэ съезд дээрэ табигдаhан шухала зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ талаар манай ажахыда гол hалбаринуудаа улам хүгжөөхэ холын хараатай түсэб зохёогдонхой. Тиин мүнөө колхозойнгоо эгээл олзотой hалбаринуудай нэгэн болохо хони үсхэбэрилгын саашанхи хүгжэлтэ тухай энэ статья соогоо бэшэхэ хүсэлэнтэйб.

Манай ажахы район доторо хонин эгээл олон үсхэбэрилдэг юм. Тобшолбол, бүхыдөө районой түрэндэ тушааhан ноohоной 40 процентыень колхознай үйлэдбэрилдэг. Мүнөө манай колхоз 31361 гектар газартай юм. Тэрэнэйнь 8906 гектарта ороohо тариан, тэжээлэй ургамалнууд, хартаабха, овощ таригдана. Тиихэдэ 7171 гектарта сабшалан, 15 мянга гаран гектарта бэлшээри нэмжыдэг. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй эхиндэ колхоз 28607 хонитой, тэрэ тоодо 10600 эхэ хонитой байhан юм.

Үнгэрhэн жэлнүүдтэ хони үсхэбэрилхэ hалбарияа улам үргэдхэн, эрид хүгжөөхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдана. Тодорхойлбол, хонидой ашаг шэмэ дээшэлжэ, ноohонойнь шанар hайжаржа байнхай. Ушарынь хадаа, колхозой мэргэжэлтэд үүлтэртэ малай районой предприятиин зооветмэргэжэлтэдтэй хамта хонидойнгоо үүлтэрыень hайжаруулха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулhандаа горитой дүнгүүдые туйлаа юм. Жэшээлбэл, үнгэрhэн табан жэлдэ хонин бүхэнhөө ноohо хайшалалга дээшэлээ.

Хонишодой, мэргэжэлтэдэй оролдосотойгоор, үсэд нэтэрүүгээр ябуулдаг ажалай дүн бүришье hайн байха аад, hүүлэй жэлнүүдэй ган гасуурай бэрхэшээл ехэхэн хохидол ушаруулаа. Илангаяа 1979—1980 онуудай үбэлжэлгэ хүшэр байгаа. Үбhэ тэжээлээр хомор тэрэ үбэлжэлгын үедэ хонидоо арайхан гэжэ ондо оруулаа hэмди. Тэрэ жэлдэ хонидшье гарзалаа, ашаг шэмэньшье доошолоо гээшэ. Эндэ хүндэ хүшэр үбэлжэлгын хохидолые усадхахын тула удаадахи үбэлжэлгэдөө одоошье hайнаар, хэзээ хэзээнэйхиhээ эмхитэйгээр бэлдээ юм. Нэн түрүүлэн хонишоднай hүрэгтөө хүсэд хүрэхөөр үбhэ тэжээл өөhэдөө бэлэдхэжэ абахаhaa гадна, хони, хурьгадайнгаа байра дулаалжа, заhабарилга бэлэй. Үбэлэй эхиндэ хонидой [illegible] бэлдэжэ эдюулхэhээ гадна, хүшэ тамираа алдажа байhан хонидоо hүрэгhөө амяарлуулжа, hайн шанартай тэжээлээр тордодог байhан. Энээнэй ашаар үнгэрhэн үбэлжэлгын үедэ колхозоймнай хонишод даажа абаhан hүрэгөө хэзээ хэзээнэйхиhээ hайнаар ондо оруулаа. Энэ жэлдэ ноohоншье ехээр хайшалагдажа, хурьгад олоор абтаа гээшэ.

Тодорхойлбол, үнгэрhэн жэлэйхитэй сасуулбал, хонидой гарза хоролто 2100 толгойгоор доошолоо. Энэ жэлдэ эхэ мал үрэжүүлхэ хүдэлмэри урагшатайгаар ябуулагдана. Байгша ондо илангаяа хонишоднай горитой илалта туйлаа. Жэшээлбэл, түсэбэй ёhoор 9398 хурьга абаха байбал, бүхыдөө 11081 хурьган түлжүүлэгдэжэ, 100 эхэ хонин бүхэнhөө 101 хурьган абтаа. Ингэжэ колхознай хэзээдэшье туйлагдаагүй илалтада хүрэhэн байна. Мүнөө хурьгадаа эхэhээнь hалгаагаад, эсэсэй дүнгүүдые согсолходо, ажахымнай хонишод байгша ондо эхэ хонин бүхэнhөө хурьга түлжүүлhэниинь элирээ. Энэ амжалта нэн түрүүлэн, манай эхэ хонин бүриhөө хурьга абажа түлжүүлхэ дүүрэн арга боломжотой байhыемнай үшөө дахин батаар гэршэлбэ гээшэ.

Ажахыдамнай мүнөө эхэ хонидой 18 отара бии юм. Тэдэнэй 13 отарада 100 эхэ хонин бүриhөө 100, мүн дээшэшье хурьган абтаа. Манай урдаа хараха түрүү хонишон Социалис Ажалай Герой Даша-Нима Сундуев 100 эхэ хонин бүриhөө 153,3 хурьга түлжүүлээ. Энэмнай гайхамшагта туйлалта гээшэ. Тиихэдэ Социалис Ажалай Герой Ольга Сангадиевагай хүтэлбэрилдэг бригада 100 эхэ хонин бүхэнhөө 120 хурьга тэжээжэ. Мүн В. М. Лубсановай даадаг отарада 100 эхэ хонин бүриhөө 110 хурьган абтаа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлэгдэжэ, эхэhээ hалгаагдаа. Тэрэшэлэн дүршэлтэй хонишод В. С. Малатхаев, С. И. Цыдыпов, Б. Б. Порхоноев, Х. Л. Цыденов, А. Х. Ламуева, Р. Б. Содбоева, Е. М. Бадмаева, С. А. Эмедеева, Г. Л. Тугулдуров, Ч. Ш. Гатапов гэгшэд зуутаhай зэргэдэ гаранхай, бата найдамтайгаар урагшаа дабшана.

Энэ жэлдэ «сагаан алта» суглуулха харюусалгатай хүдэлмэреэ эмхитэйгээр үнгэргэхын түлөө ехэ бэлэдхэл хэгдээ hэн. Хонидойнгоо ноohо түргэн болзорто хайшалжа, hайн шанартай ноohо суглуулхын тула хонишодой, хайшалагшадай дунда ойлгуулламжын горитой хүдэлмэри ябуулагдаа. Жэшээлбэл, хонидой ноohо хайшалалгые наринаар хинан шалгаха тусхай пост-пункт байгуулагдаа hэн. Постын гэшүүдэй сэгнэлтын ёhoор олон хонинoй ноohо hайн шанартайгаар суглуулжа абаhан хайшалагшад мүрысөөндэ түрүүлhэндэ тоологдодог байгаа юм. Хэрбээ арадай хинагшадай hайн сэгнэлтэ үгэбэл, ноohо хайшалагшадта нэхыгээ абхуулhан хонин бүхэнэй 15 мүнгэ нэмэлтэ түлбэри үгтэхөөр хараалагдаа бэлэй. Тиигэжэ урмашуулгыень таарамжатай зохидоор зохёоhонoймнай ашаар байгша ондо 52 центнер ноohон нэмэжэ суглуулагдаба бшуу.

Эдэ үдэрнүүдтэ үбhэ тэжээл бэлэдхэлгын эхилбэшье hаань, колхозой мэргэжэлтэд хонишодой хонидоо хэр зэргээр бэлшээдэгыень хинан шалгана. Тэдэнэр эртэ үглөөгүүр, наранай гарахын урда шалгалтаяа эхилдэг. Ушарынь хадаа, ган гасуур энэ жэлдэ бэлшээриин хаhые дүүрэнээр хэрэглэхын тула хонидоо үглөөгүүр эртүүр бэлшээридэ гаргажа манаха эрилтэ табигдана ха юм. Тиигэжэ хонишон бүхэн эхэ хонидоо искусственна үрэжүүлгын эхилтэр hайса таргалуулжа, ээлжээтэ энэ хаhаяа баhал богони болзорто үнгэргэхэ болоно.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ манай колхоз эрэ тугалнуудаа, буруунуудаа тусгаар мэргэжэhэн Бодоной совхоздо тушаадаг болохо юм. Тиихэдээл ажахымнай хони үсхэбэрилгээ үргэнөөр хүгжөөхэ аргатай болохонь. Тусхайлбал, манай колхоз 1985 оной эсэстэ 31 мянган хонитой, тэрэ тоодо 13800 эхэ хонитой байхаар түсэблэнэ. Энээнэй бэелүүлэгдэбэл, арбан нэгэдэхи табан жэлдэ ажахы дунда зэргээр 1200—1250 центнер ноohо гүрэндэ худалдажа, 3250 центнер хониной тарган мяха тушааха байна. Тодорхойлбол, жэл бүри 7—8 hаратай 2500 хурьга тус бүрнин 28—30 килограмм шэгнүүртэйгээр бэлэдхэлэй пунктда эльгээхэ юм.

Хонидой тоо толгойн олошорходо, хонишоноор ажаллаха хүнүүд хэзээдэшье дуталдахаар хүлеэгдэнэ. Тиимэhээ колхозой правлени, партийна организаци, профсоюзай комитет отарануудые шэнээр байгуулангүй, бии байhан бригадануудаа томодхохо гэжэ шиидэнхэй. Ингээд ерэхэдээ, колхозоймнай хонишодой бригада бүхэндэ дунда зэргээр 1000—1200 хонин харууhалагдаха болоно. Мүнөө үедэ Владимир Лубсановай даадаг отарада 1000 хонин харууhалагдадаг юм. Энэ жэлдэ тус бригада 100 эхэ хонин бүриhөө 110 хурьга түлжүүлээ гэжэ урид тэмдэглэгдээ hэн.

Ойрын жэлнүүдтэ Хараhанла 2000 эхэ хонидой томо комплекс баригдахаар түсэблэгдэнэ. Мүнөө томодхогдоhон бригада, комплекснуудые байгуулхада, элдэб хэрэгсэлнүүд дуталдана. Тэрэшэлэн экономическа ашаг үрыень тодорхойлhон проект олдоногүй. Энээнhээ уламжалан манда дабхар бэрхэшээл ушарна.

Комплекснуудай баригдажа, хонишодой бригадануудай томодхогдожо захалхада, үбэлжөөнэйнь байрада зелёнко тариха участок үгтэхэ зэргэтэй. hаядаа иимэ участогууд Владимир Лубсановай, Ольга Сангадиевагай үбэлэй бригадада байгуулагдахань. Эндээ нэгэ жэлэй ногоо марижа захалхадаа, хурьган бүхэнөө 28 килограмм шэгнүүртэйгээр эхэhээнь таhалха болоно. Тусхайлбал, энээнэй ашаар эдэ бригаданууд жэл бүри 1500 хурьга шахаи таргалуулаад гүрэндэ тушааха юм.

Хонишодоймнай шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэл үнгэржэ, удаадахи жэлэйнь бүри харюусалгатай хаhа эхилхэ дүтэлжэ байна. Тиин манай ажахын хонишод ерэхэ жэлдэ хараалhанаа сүм бэелүүлжэ, туйлаhанаа улам батадхаха хүсэлэнтэй шэнэ социалис уялгануудые hаяхан абаа hэн. Тобшолбол, хонишоднай мүнөө гол hалбариингаа олзотохо оншыень одоошье олобол ха гэжэ тэмдэглэлтэй.

И. ОЛЗОЕВ,
Баргажанай районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахамад экономист.

СССР-эй ВДНХ-д

1980 ондо хүдөө ажахын үйлэдбэрине хүгжөөхэ талаар амжалта туйлажа, СССР-эй ВДНХ-да хабаадалсахаар шалгардахэ гурим сүм дүүргэhэн эдэ түрүүшүүл СССР-эй Арадай Ажахын Туйлалтануудай выставкын Главна комитедэй тогтоолоор Выставкын дипломоор, медальнуудаар шагнагдаба:

Хүндэлэлэй Дипломоор, «Москвич-412» түхэлэй автомобиль шантайгаар

Бандаев Данзан Чимитовичые — Улаан-Үдын районой «Заветы Ильича» совхозой хонишон.

Нэгэдэхи шатын Дипломоор, пианино шантайгаар

Кабанскын районой Кабанскын шубуунай фабрикын hаалиин 2-дохи фермын коллективые.

Гурбадахи шатын Дипломоор, хара, сагаанаар харуулдаг телевизор шантайгаар

Кабанскын районой загаhа олзоборилдог «40 лет Октября» колхозой коллективые.

Хүдөө ажахын ургамалнуудай сорт турщаха Гүрэнэй комиссиин Буряадай участогай коллективые.

Алтан медаляар, үнэтэ бэлэгтэйгээр

Бальжиев Содном Чойдоновичые — Зэдын районой «Коммунизм» колхозой хонишон.

Перевозникова Евгения Петровнае — Кабанскын районой Кабанскын шубуунай фабрикын hаалишан.

Максимова Вера Александровнае — «Птицепром» трестын Сотниковой шубуунай фабрикын шубуушан.

Бальчинов Радна Намжиловичые — Хурамхаанай районой Гааргын совхозой үхэршэн.

Шевченко Михаил Ивановичые — Хориин районой Хасууртайн совхозой луговод.

Мүнгэн медаляар, үнэтэ бэлэгтэйгээр

Капустин Петр Михайловичые — Прибайкалиин районой «Зырянский» совхозой луговод.

Окишева Татьяна Васильевнае — Кабанскын шубуунай фабрикын тугалшан.

Куриганов Алексей Александровичые — Кабанскын районой Оймοрой совхозой адуушан.

Акулов Анатолий Михайловичые — Сэлэнгын районой Сэлэнгын совхозой хонишон.

Отбоев Самбу Гармаевичые — Түнхэнэй районой Саянай совхозой адуушан.

Имескенов Лопсон Жамсаевичые — Түнхэнэй районой Саянай совхозой адуушан.

Сидоров Дмитрий Евдокимовичые — Бэшүүрэй районой «Победа» колхозой хонишон.

Кобычев Яков Ивановичые — Бэшүүрэй районой «Победа» колхозой хонишон.

Намжилова Цыжап Цыдыповнае — Яруунын районой «Победа» колхозой хонишон.

Дорофеев Константин Ивановичые — «Птицепром» трестын Сотниковой шубуунай фабрикын бригадир.

Корчагина Галина Ивановнае — «Птицепром» трестын Сотниковой шубуунай фабрикын шубуушан.

Бронзо медаляар, үнэтэ бэлэгтэйгээр

Седунов Илья Ивановичые — Прибайкалиин районой «Зырянский» совхозой луговод.

Добрынин Михаил Ивановичые — Прибайкалиин районой «Прибайкалец» колхозой луговод.

Цыбенов Цыренжап Цыренжаповичые — Баунтын районой Джилиндын совхозой үхэршэн.

Ланцев Анатолий Никитовичые — Баунтын районой Джилиндын совхозой тракторист.

Григорьев Владимир Ильичые — Хяагтын районой Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

Тайшихин Павел Филипповичые — Хяагтын районой Хүдэриин совхозой луговод.

Хозеев Нургали Хозеевичые — Хяагтын районой Хяагтын совхозой тракторист.

Гармаева Ханда Галдановнае — Загарайн районой «Дружба» совхозой тугалшан.

Жалсабон Очир Галдановичые — Загарайн районой XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой жолоошон.

Бурханов Фанса Закировичые — Загарайн районой Онохойн совхозой луговод.

Мункопов Халзан Хамаевичые — Ахын районой «Коммунизм» колхозой хонишон.

Сыренов Николай Базаровичые — Ахын районой «50 лет Октября» колхозой жолоошон.

Содбоева Розалия Бубеевнае — Баргажанай районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

Бадмаева Мария Жаповнае — Захааминай районой СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой тугалшан.

Норбоева Елена Ринчиновнае — Захааминай районой Хамниин совхозой хонишон.

Базарова Вера Доржиевнае — Захааминай районой Хамниин совхозой хонишон.

Будаев Ринчин Дамдиновичые — Захааминай районой Харацайн совхозой хонишон.

Алексеева Раиса Дмитриевнае — Улаан-Үдын районой Оронгын совхозой хонишон.

Будникова Пелагея Изотовнае — Улаан-Үдын районой ан үсхэбэрилдэг «Забайкальский» совхозой ан үсхэбэрилэгшэ.

Черных Галина Прокопьевнае — Улаан-Үдын районой ан үсхэбэрилдэг «Забайкальский» совхозой ан үсхэбэрилэгшэ.

Рыбакова Галина Мироновнае — Улаан-Үдын районой ан үсхэбэрилдэг «Забайкальский» совхозой ан үсхэбэрилэгшэ.

Овчинникова Галина Андреевнае — Улаан-Үдын районой «Пригородный» совхозой овощ ургуулагша.

Григорьева Светлана Васильевнае — Улаан-Үдын районой «Пригородный» совхозой овощ ургуулагша.

Черниговский Виктор Васильевичые — Кабанскын районой загаhа олзоборилдог «40 лет Октября» колхозой түрүүлэгшэ.

Хлыновская Зоя Николаевнае — Кабанскын районой загаhа олзоборилдог «40 лет Октября» колхозой зоотехник.

Васильцов Владимир Васильевичые — Кабанскын районой загаhа олзоборилдог «40 лет Октября» колхозой фермые даагша.

Греков Иван Егоровичые — Кабанскын районой загаhа олзоборилдог «40 лет Октября» колхозой ахалагша бухгалтер.

Кочетова Ефимья Еремеевнае — Кабанскын районой загаhа олзоборилдог «40 лет Октября» колхозой шубуушан.

Оксохоева Ольга Александровнае — Кабанскын районой загаhа олзоборилдог «40 лет Октября» колхозой шубуушан.

Рогова Валентина Серафимовнае — Кабанскын районой загаhа олзоборилдог «40 лет Октября» колхозой шубуушан.

Васильцова Ан Ивановнае — Каба районой загаhа олзо дог «40 лет Октябр хозой шубуушан.

Шереметова Ефр Андреевнае — Каба районой загаhа олзо дог «40 лет Октябр хозой шубуушан.

Волков Петр Геор чые — Кабанскын р Кабанскын шубуунай кын фермые даагша.

Демидкин Николай пановичые — Каба районой Кабанскын най фабрикын hаалиш адуулагша.

Демидкин Василий пановичые — Каба районой Кабанскын най фабрикын hаалиш адуулагша.

Аверина Нина Арс нае — Кабанскын р Кабанскын шубуунай кын hаалишан.

Волкова Мария Егор — Кабанскын районой скын шубуунай фаб hаалишан.

Нечкина Надежда повнае — Кабанскы ной Кабанскын шуб фабрикын hаалишан.

Шагдурова Алекс Иннокентьевнае — К скын районой Бай ОПХ-гай тугалшан.

Козулина Елизавета новнае — Кабанскын ной Байгалай ОПХ-гай ургуулагша.

Коркина Анна Яко нае — Кабанскын ра Байгалай ОПХ-гай овощ гуулагша.

Плесовский Валенти ровичые — Кабанскын оной Байгалай ОПХ-гай лоошон.

Галсанов Базаржап шибальжиевичые — С гын районой Карл Мар нэрэмжэтэ колхозой шон.

Бадмаев Цыбен Нам Доржиевичые — Сэл районой Сэлэнгын сов хонишон.

Романова Зоя Григо нае — Бэшүүрэй рай Дзержинскиин нэрэм совхозой тугалшан.

Цыренжапова Цыр Цыбиковнае — Яруунын ной Нарhатын совхозой шэн.

Дашиева Пыльжит Б ровнае — Яруунын р ной Исэнгын совхозой нишон.

Алексеева Лидия А сандровнае — «Птицепр трестын Сотниковой шу най фабрикын шубуу оператор.

Иванов Геннадий Аг чые — «Птицепром» т тын Сотниковой шубу фабрикын слесарь-опера

Сенотрусова Таисия риловнае — «Птицепр трестын Сотниковой шу най фабрикын шубуушан.

Вострикова Анисья новнае — «Птицепр трестын Сотниковой шу най фабрикын шубууша

Пушкарева Галина Г риловнае — «Птицепр трестын Улаан-Үдын шуб най фабрикын шубуушан

Пушкарев Анатолий хайловичые — «Птицепр трестын Улаан-Үдын шуб най фабрикын слесарь.

Попова Галина Перфи евнае — «Птицепром» тр тын Улаан-Үдын шубуун фабрикын шубуушан.

Головнч Михаил Ильич — «Птицепром» трест Улаан-Үдын шубуунай ф рикын слесарь.

Плясхина Татьяна Ф липповнае — «Птицепр трестын Улаан-Үдын шуб най фабрикын шубуушан.

Михайлова Анна Петр нае — «Птицепром» тр тын Улаан-Үдын шубуун фабрикын шубуушан.

Карпова Анисья Пан леевнае — хүдөө ажахын ургамалнуудай сорт турша Гүрэнэй комиссиин Буряад участогые даагша.

Совет орон дотор

ТАҺАЛГАРЯАГҮЙ ХҮДЭЛДЭГ ҺУРГУУЛИ

ЛЕНИНГРАД. Түүхэй эд, түлишэ ба бусад нөөсэнүүдые алмаха арга замуудые бэдэрхэ гээшэ саг үргэлжэ хүдэлдэг алмалта арьбалалтын hургуулиин хэшээлнүүдэй гол темэ болоно. Ленинградска областьдо С. М. Кировэй нэрэмжэтэ Волховско алюминиин заводто предприятиин депутадуудай үүсхэлээр тэрэ эмхидхэгдэнхэй. Һургуулида зохёожо табигдаhан түүхэй эдүүдые ба материалнуудые бодомжотой зүбөөр гаргашалха комплексно программа цехүүдтэхи суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэhэн, нэмээгдэhэн, городской Соведэй сесси дээрэ hайшаагдаhан байха юм.

Хүршэ предприятинуудта — Сясьска целлюлозно-саарhанай комбинат, барилгын хэрэгсэлнүүдэй завод дээрэ түүхэй эд комплексноор хэрэглэхэ талаар металлургнуудай дүй дүршэлые хэрэглэдэг болонхой.

ТОСХОНОЙ ТҮХЭЛ ШАРАЙ ХУБИЛНА

МИХАЙЛОВКА (Молдавиин ССР). Молдавиин Рыбницкэ районой таряашадай «Ажалша хүнине алдаршуулая» гэhэн заншалта hайндэр районно түбтэ бэшэ, харин Михайловка тосхондо үнгэргэгдэбэ. «Бируинец» колхозой түб буусые дэмы шэлээгүй. Һүүлэй хоёр жэлдэ тус тосхон Молдавиин эгээл болбосон түхэлтэй тосхонуудай нэгэн болонхой.

Нютагай Соведэй саг үргэлжын комисси тосхонине болбосон түхэлтэй болгохо, барилга хэхэ программа зохёон табяа юм. Колхозой барилганууд дээрэ эмхидхэгдэhэн депутадуудай бүлэгүүд болон постнуудай хүдэлмэрине тэрэ залан хүтэлбэрилдэг. Арадай депутадуудай уряалаар хүдөөгэй hургуули дүүргэhэн хүбүүд, басагад, пенсионернүүд барилгын бригадада хүдэлхэеэ ерээ hэн. Долоон хоног бүри барилгын талмайнууд дээрэ үнгэргэгдэдэг «депутадай понедельнигүүд» хүдэлмэрине горитойгоор түргэдхэдэг юм. Тэрээн дээрэ саг үргэлжын комиссиин гэшүүд, ажахынуудай, барилгын бригадын хүтэлбэрилэгшэд худалдаа наймаанай түбэй, залуу мэргэжэлтэдэй байшангай, стадионой ба бусад объектнүүдэй барилгын ябасые ба шанарые шалгадаг, материалнуудаар, оньhон түхеэрэлгэнүүдээр хүдэлмэришэдые саг болзортонь хангаха асуудалнуудые шиидхэдэг.

(ТАСС).

МАСТЕРАЙ НАЙДАМТАЙ ЗАМ

Энэ зураг дээрэхи хүнине харахадаа, 60 наhанайнгаа дабаанай дээрэ гарахаяа ябаhан гэжэ огтошье hанахаар бэшэ бээзэ. Тэрэнэй түмэр замда хүдэлжэ эхилhэн сагынь 1938 онhoo hабагшатай. Анха түрүүн түмэр замай Сэлэнгэ станцида ажаллажа байтараа ,армиин албанда татагдажа, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай дүлэн соогуур баатарлигаар тулалдан гараа юм.

Эхэ ороноо галзуу дээрмэшэдhээ сүлөөлэлсэжэ ябаха үедөө Коммунис партиин гэшүүн боложо, энэ үндэр нэрэеэ дээрэ үргэн, ажалдаа үльгэр жэшээ харуулан хүдэлдэг Николай Семенович Западня арбадахи табан жэлэй дүнгүүдээр Арадуудай Хани барисаанай орденоор шагнагданхай. Үшөө тиихэдэ тэрэнэй шэн габьяата ажалые «Арбадахи табан жэлэй ударник» гэhэн тэмдэг, олон тоото Хүндэлэлэй грамотанууд эли тодоор гэршэлнэ гэжэ нэмэе.

Николай Семенович мүнөө түмэр замай Улаан-Үдын отделенидэ мастераар хүдэлнэ. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг 4 бригада Боярск-Посельская гэhэн участок даажа абанхай юм. Бригада бүхэн 3,5 километр утатай түмэр харгы харууhалдаг.

Эбтэй эетэй энэ коллектив 1980 оной социалис мүрысөөндэ 7 дахин түрүү hууринуудые эээлhэн байха. Харин энэ жэлэй түрүүшын хахадай дүнгүүдээр тэдэнэр нэгэдэхи hууринда гараа.

Эдэбхитэй коммунист Н. Западнягай хүтэлбэрилдэг коллективтэ 24 хүнэй орондо сройдоол 11 хүн ажаллана. Энээн дээрэhээ хараад үзэхэдэ, нэгэ ажалшан хоёр хүнэй нормо дүүргэдэг болоно бшуу. Инмэ коллектив түрүүшүүлэй зэргэдэ гарахал мүрөөрөө гаранал даа! Эндэ мастерайншье, мүн бусад хүдэлмэрилэгшэдэйншье эдэбхи үүсхэл эли тодоор харагдана гээшэ.

Д. БАЛДАНОВАЙ фототекст.

ШУХАЛА ҺАЛБАРИИН ЕХЭ ШАЛГАЛТА

Саяно-Шушенска ГЭС-эй зургаадахи агрегадай гол узелнуудые хабсаргаха хүдэлмэрине Агуехэ Октябриин 64 жэлэй ой болотор ашаглалгада тушаахаар хараалагдана. Тюмениин нефтьшэдэй ерээдүйн үшөө нэгэ хото Нягандa түрүүшын байрын гэрнүүдэй hуури табигдаба. Витебскэ оймhоной-трикотажна фабрикын шэнэ цехые табан hараар урид ашаглалгада оруулхадаа, үйлэдбэриин энэ коллективэй проектээр хараалагдаhан хүсэндөө дары түргэнөөр орожо, туйлаhан амжалтыень барилгашад хубаалдаhан байна. Барилгашадай габшагай ажал хэрэгүүд тухай хэдэн арбаад мэдээсэл үдэр бүри орожо үргэлжэлhөөр. Инмэ мэдээсэл бүхэн Советүүдэй ороной экономикын хурдан түргэн дабшалтада үшөө нэгэ алхам болоно. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй барилгын программын онсо илгаанууд тухай хөөрэжэ үгэхэ гуйлтатайгаар ТАСС-ай корреспондент СССР-эй Госстройн Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо А. А. БОРОВОЙДО Барилгашадай үдэрэй урда тээхэнэ хандаба.

Капитальна барилгын хэмжээгээр Советскэ Союз дэлхэй дээрэ нэгэдэхи hуури эзэлнэ гэжэ Гүрэнэй комитедэй хүтэлбэрилэгшэ тэмдэглээ. Имагтал арбадахи табан жэлэй үедэ 1200 гаран томо ехэ промышленна предприяти баригдаа, 530 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд ашаглалгада оруулагдаа.

Шэнэ табан жэлдэ барилгашад орёо нарин программа бэелүүлхэ аргатай болоно. Эдэнэй ажал хэрэгүүдэй адресууд Сибирь болон Аласдурна зүг, Дунда Ази ба Хара бэшэ хүрьhэтэ нютаг, Украина болон Закавказн болоно. Оскольско электрометаллургическа комбинат, Красноярскын хүндэ экскаваторнуудай завод, Тобольско нефтехимическэ комбинат гэхэ мэтэ мантан томо предприятинууд хүдэлжэ эхилхэ. Саяно-Шушенска ГЭС-ые гол түлэб дүүргэхэр, Байгал-Амарай түмэр замаар поезднуудые ябуулхаар, эндэхи нютагуудай байгаалиин баялигуудые эршэмтэйгээр ашаглажа эхилхээр хараалагданхай.

Тобшолон хэлэбэл, арбан нэгэдэхи табан жэл барилгашадта ехэ шалгалта болохо юм гэжэ нүхэр Л. И. Брежнев КПСС-эй XXVI съезд дээрэ хэлээ hэн. Продукци үйлэдбэрилгые ехээр нэмээхэ, дутуу дунданууды усадхаха арга олгохо предприятинуудые барижа дүүргэлгэдэ, тэдэнние ашаглалгада оруулалгада бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ гээшэ тэрэнэй онсо шэнжэ болоно.

— Национальна доходой, багсаамжалхада, табанай нэгэ хубинь капитальна барилгада hомологдохо байна. Энэ табан жэлдэ капитальна hомололгонуудай пиитэ хэмжээн 12—15 процентээр дээшэлхэ. Эдэ асари ехэ мүнгэ зөөриие ашагтай hайнаар хэрэглэхэ зорилго ямараар шиндхэгдэхэ гээшэб?

— Эдэнэй горитой хубинь нэн түрүүн предприятинуудые hэльбэн шэнэдхэлгэдэ, оньhон техникээр хангалгада гаргашалагдаха байна.

Инмэ замай экономическа ашаа туhа ехэтэй байhые Москвагай, Ленинградай, Куйбышевска, Ивановска, Запорожско областьнуудай коллективүүдэй дүй дүршэл найдамтайгаар гэршэлнэ. Жэшээнь, hүүлэй арбан жэлэй турша соо Ивановска бүд нэхэгшэд үйлэдбэреэ hэльбэн шэнэлhэнэй ашаар лэ продукци бүтээн гаргалгаяа 800 миллион түхэригөөр дээшэлүүлээ.

Шэнээр эхилэгдэhэн барилгануудай тоо эрид хороогдожо, мүнгэ зөөри гол түлэб дүүргэгдээгүй барилганудта hомологдохо юм.

Территориальна болон hалбаринуудай түсэблэлгын гол ёhонуудые хараада абажа, капитальна hомололгонууд хубаарилагдана. Бүхы hалбаринуудые хүгжөөлгэдэ мүнгэ зөөри hомологдобошье, эрдэм, техникын хүгжэлтэ дэбжэлтые тодорхойлдог hалбаринуудта онсо анхарал хандуулагдана. Нэн түрүүн экономикын үндэhэ hуури болохо түлишын-элшэ хүсэнэй комплексдо мүнгэ зөөри ехээр гаргашалагдана. Ороной Европодохи хубида атомна элшэ хүсэн хурдан түргэнөөр хүгжөөгдэжэ байна — 1985 он болотор атомна электростанцинууд 220—225 миллиард киловатт-час электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилхэ юм. Түлишын элшэ хүсэнэй гол нөөсэнүүдэй байдаг ороной зүүн районуудта ууралаар хүдэлдэг, мүн хүсэтэ гидростанцинууд олоор баригдаха.

Барүүн Сибириин нефть болон газай комплексые саашаданъ хүгжөөлгэдэ, Канско-Ачинска ба Экибастузай нүүрhэнэй уурхайнуудай үндэhэ hуури дээрэ хэдэн хүсэтэ ГРЭС-үүдые барилгада онсо анхарал хандуулагдаха байна. Гэбэшье эдэ бүгэдые арьбалангүй, түлишэ болон электрын элшэ хүсөөр арадай ажахын эрилтэнүүдые гүйсэд хангажа шадахагүй байнабди.

— Капитальна барилгын ашаг үрые дээшэлүүлгэ hалбарине хүтэлбэрилхэ хэрэгые саашаданъ hайжаруулха арга олгохо байна. Энэ хүдэлмэриин гол шэглэлнүүд тухай хөөрэжэ үгыт?

— Энэ хадаа нэн түрүүн барилгын эмхинүүдые хубаарилан табиха хэрэгые гурим шуулга болоно. Түсэблэгдэдэг показательнуудай шэнэ гурим нэбтэрүүлэгдэхэ байна. Хүдэлмэриин ба ашаглагдаhан мүнгэ зөөриин хэмжээнүүд бэшэ, харин үйлэдбэриин хүсэнүүдые, барилгануудые ашаглалгада оруулалга, ажалай бүтээсэ болон ашаг олзые дээшэлүүлгэ хадаа энэ гуримай гол зүйлнүүд болоно. Эдэ даабаринуудай ямараар дүүргэгдэhэнhээ барилгашадай хүдэлмэри сэгнэгдэхэ, экономическа урмашуулга бэелүүлэгдэхэ байна бшуу.

Ашаглалгада оруулагдаhан барилганудай, томо ехэ барилганудай ээлжээнүүдэй, комплекснуудай барилга хэhэнэй түлөө тоосохо гээшэ энэ хэрэгтэ нүлөө үзүүлнэ бшуу.

Тэрэнэй туршагдаhан Белоруссиин ба Литвагай барилгашадай дүй дүршэл инмэ гуримай ашаг үрэ ехэтэй байhые найдамтайгаар баталба.

— Советскэ Союзые гэр байра олоор баридаг орон гэжэ нэрлэдэг байна. Үнэхөөрөөшье, манайда hара бүри зуутаад мянган хүнэй ажаhууха байрын гэрнүүд толлогдоно. Совет хүнүүдэй гэр байрые саашаданъ hайжаруулха программа ямар гээшэб?

— Гэр байрын-граждан барилгын эршэ урдынхидал мэтэ ехэ байhаар — 1985 оной hүүл багта 530—540 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд баригдаад байха зэргэтэй. «Бүлэ бүхэндэ — амяараа квартира» гэhэн гуримаар гэр байра хубаарилагдадаг юм.

Һүүлэй жэлнүүдтэ байрын гэрнүүдые барилгада гаргашалагдаhан мүнгэ зөөриин ургалта ашаглалгада оруулагдаhан талмайн хэмжээнhээ үлүү болохо байна гэжэ тэмдэглэхэ хүсэлэнтэйб. Ороной элдэб районуудай сагай уларилые анхаралдаа абажа, тусхай проектнүүдые табиха гээшэ шухала удха шанартай байна. Болбосон түхэлтэй байрын гэрнүүдэй шэнэ проектнүүд табигдана. Инмэ гэрнүүдэй таhалгануудынь уужам салуу, тааруу зохид болгогдонхой, досоохинь hайнаар шэмэглэгдэнхэй.

Шэнэ хото городуудай, hууриин тосхонуудай архитектурна түхэл шэнжэдэ, микрорайонуудые комплексно барилгада мүн лэ онсо анхарал хандуулагдана. Ушаинмэhээ байрын гэрнүүдтэй хамта hургуулинууд, хүүхэдэй саадууд, магазинууд, зоной ажаhуудал хангалтын албанай предприятинууд, тушаан абалгын пунктнүүд ашаглалгада оруулагдадаг байна. Инмэ квартирын гэрэндэ үнэтэй болодог байгаашье hаань, гэр байрын түлбэри хуушаараал үлэнэ, энэ түлбэри манай орон дотор эгээл үнэгүй юм.

— Ороной экономическа хүсые саашаданъ хүгжөөлгэдэ, совет хүнүүдэй ажабайдалай материально-соёлой хэмжээе саашаданъ дээшэлүүлхын түлөө тэмсэлдэ ехэ үүргэ дүүргэхэ байhанаа барилгашад hайн ойлгоно,— гэжэ А. А. Боровой түгэсхэлдөө хэлэбэ. — Бригадна ажахын тооссое эдэбхитэйгээр нэбтэрүүлэн, орловско «таhалгаряагүйгөөр хүдэлхэ» «ажалай эстафетын» гуримуудые эдэбхитэйгээр нэбтэрүүлэн, хүдэлмэриин ашаг үрэ ба шанарые дээшэлүүлхын түлөө социалис мүрысөөнэй арга нөөсэнүүдые хэрэглэжэ, hалбаримнай ажалшад партиин XXVI съезд дээрэ табигдаhан барилгонуудые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхын тула бүхы хүсэеэ элсүүлнэ.

Совэдүүдэй хүдэлмэри

ТУСХАЙ ХЭМЖЭЭН БАТАЛАГДАБА

[Арадай] депутадуудай Тарбагатайн сельскэ Совеэдэй сесси дээрэ эндэхи транспортна предприятиин хүдэлмэри тухай асуудал һаяхан хэлсэгдэбэ.

[Тарб]агатайн транспортна [предприя]тии 1979 ондо Улаан-Үдын районой «Госкомсельтехника» нэгэдэлэй автопаркын һуури дээрэ [бай]гуулагдаһан юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ энэ предприятиин үйлэдбэриингөө хүсые үргэдхөө. Ажахын ... элдэб түхэлэй автомашинанууд олошоороо.

Үнгэрэгшэ жэлдэ тус коллектив автотранспортаар 820 ... тухэригэй хүдэлмэри түсэбөө 104 процент [дүүргэ]эн байна. 190 мянган [тонно] ашаа зөөхэ түсэбтэй [бай]адай ажахын 200 мянган тонно хэрэгсэлнүүдые [зөө]н байха юм.

[Ажа]лай бүтээсын талаар ... һайн дүнгүүд эндэ [харагд]аа. Үнгэрэгшэ жэлдэ [пр]едприятиин жолоошод [за]мда дүримэй эрилтэ дахин эбдээгүй. Энэ жолоошодой дунда хү[дэ]лхы хүдэлмэриин саг ... ябуулагдажа байсэхэ дулдыдана гэжэ [мэд]элтэй. Энэшье жэлдэ [предпр]иятиин жолоошод энэ [ябада]л алдаагүй ябана.

[Пред]приятиин хүтэлбэри[лэгшэд] ... коллективэйнгээ ниитэ-политическэ, хү[мүүжэ]лгын хүдэлмэрине һайжаруулха зэргэ[ээр се]сси дээрэ үгэ хэлэгдэмдэглээ. Предприятиин ажалда оролцо... аралгын үшөөл олон тушаа депутат Ка... хэлэхэ зуураа, ... юумэнэй ушардагай үшөөл үргэнөөр ябуулха ёһотой гээшэ.

Сесси дээрэ үгэ хэлэһэн депутадууд предприятиин үйлэдбэриин баазын муу байра байдалтайе, хуушарһан түхеэрэлгэтэйе тэмдэглэхэдээ, ойрын сагай туршада эдэ дутагдалнуудые усадхаха арга боломжонууд дээрэ дэлгэрэнгыгээр тогтобо. Предприятиин инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд энэ шухала хэрэгтэ эдэбхи ехэтэйгээр хабаадалсажа, өөһэдынгөө хубитые оруулалсажа байха ёһотой гээшэ.

Харгы заһаха хүдэлмэри тухай асуудалаар сессидэ хабаадагшад шүүмжэлхы ёһоор хөөрэлдөө. Энэ хүдэлмэриин түхэреэн жэл соо таһалгаряагүй ябуулагдажа байха ёһотойнь хэндэшье мэдээжэ. Тиигэбэшье харгы замуудые ходол заһажа, хаража байха уялгатай организацинуудай хэһэн хүдэлмэри тоншье бирагүй. Тарбагатай тосхоной үйлсэнүүдтэхи харгы үнихэнэй заһабарилагдахаар болонхой. Улаан-Үдын ДРСУ-гай прорабска участок энэ хүдэлмэри эхилһэн нэрэтэй аад, нобшо удаанаар ажалаа ябуулна. Энээн тухайда участогай мастер Н. П. Бурдуковскида олон дахин һануулга хэгдэнхэй. ДРСУ-гай начальник П. Б. Мироновтошье нэгэтэ бэшэ хэлэгдэһэн байха.

Улаан-Үдэһөө Подлопатка тосхон хүрэтэр ошодог харгын утань 65 километр болодог юм. Мүнөө энэ харгыгаар автомашинануудай ябахань бэрхэтэй болонхой. Гэбэшье арадай ажахын ашаануудые зөөлгэдэ ехэ удха шанартай энэ харгые заһабарилха хэрэгтэ хэншье ёһотоор һанаагаа табинагүй. Харгы заһабарилгын хүдэлмэридэ Мухар-Шэбэрэй ДРСУ-гай гурбадахи участок Улаан-Үдын «Райсельхозтехника», Улаан-Үдын районой «Дружба» колхоз хабаатайшье һаа, хажуу тээ, хамаарангүй байһаар.

Арадай депутадуудай Тарбагатайн сельскэ Совеэдэй сесси хэлсэгдэһэн асуудал тушаагаа дэлгэрэнгы шиидхэбэри абажа, транспортна предприятиин хүдэлмэрие улам һайжаруулха, харгы заһабарилгые гүрнмшүүлхэ тухай тусхай хэмжээнүүдые баталба.

В. ЖАРКОЙ,
манай штатнабэшэ корр.

ХИРОСИМА һЭРГЫЛНЭ

Ядерна буу зэбсэг хориулхын түлөө Уласхоорондын тэмсэлэй үдэр Эб найрамдалай бүхэдэлхэйн Соведэй шиидхэбэреэр августын 6-да үнгэргэгдэхэнь. Энэ үдэр, 36 жэлэй урда тээ, американ атомна бомбо Хиросима хотые үнэһэн тоброг болгобо гэжэ дуулахадаа, бүхы хүн түрэлтэн айн сошопон юм. Гурбан үдэр үнгэрөөд байхада, Нагасаки хото мүн лэ тиигэжэ һалгаагдаһан байна. Милитарис Японидо эсэргүү дайн илалтаар түгэсэхэнь гэжэ тэрэ үедэ мэдэгдөөд байна. Тиимэһээ Хиросима Нагасаки хоёр сэрэгэй-стратегическэ зорилгоор усадхагдаха ёһотой бэшэ байгаа. Эдэ хотонууд дээрэ атомна бомбо хаяха гэһэн шиидхэбэри абахадаа, дэлхэй дээрэ эзэрхэн зонхилхоёо дугташажа байһан США-гай засагаархид сэрэг дайнай айхабтар ехэ хүсэтэй байһанаа харуулха, Советскэ Союз болон бусад оронуудые айлгаха гэһэн зорилго урдаа табиһан байгаа.

Атомна буу зэбсэг хорихо, тэрэнэй бии байһан нөөсые усадхаха гэһэн совет дурадхалые буруушаахадаа, Вашингтон эхин түрүүн гансаараа атомна зэбсэгтэй болоһондоо тиигээ ошуу. Тиин СССР-эй мүн лэ тиимэ зэбсэгтэй болоходонь, Сагаан байшан ядерна буу зэбсэг бушуу түргэнөөр бүтээн гаргаха гэһэн хараа шугам баримталдаг болоһон юм.

Мүнөө үедэ дай хүсэһэн үсэд тэншүүнүүд, НАТО-гай зонхилогшод болон илангаяа США-гай засагаархид ракетно-ядерна хүсые улам үсэдөөр нэмэжэ, сэрэг дайнай асуудалые бүри ехэ болгоно. Советскэ Союзда орходоо сэрэгэй талаар булюу болохо гэһэн зорилго бэелүүлхэ гээшэ ойрын жэлнүүдтэ туйлаха манай эгээл түрүүшын зорилго мүн гэжэ Рейганэй правительство соносхоһон байна. «Американ сэрэгэй хүсэ шадалые нэмээжэ, Советскэ Союзһаа булюу болохын тулада бидэнэр хэрэгтэй болохо бүхы мүнгэ зөөри гаргашалнабди,— гэжэ оборонын министр К. Уайнбергер убай һэнгэргүйгөөр сэхэ хэлэһэн юм. США-гай сэрэгэй бюджет урдань үзэгдөөгүй ехэ хэмжээндэ хүрэбэ. Ойрын табан жэлэй туршада 1,5 триллион доллар сэрэгэй хэрэгтэ гаргашалха гэжэ түсэблэгдэнэ. Энэнь тус зорилгоор үнгэрһэн 12 жэлэй туршада гаргашалагдаһан бүхы мүнгэ зөөритэй адли шахуу. Стратегическэ болон бусад янзын зэбсэг түргэнөөр бүтээн ехэдхэхэ, үһан доогуур ябадаг шэнэ түхэлэй атомна ракетнэ онгосонуудые, «МХ» түхэлэй түби хоорондын баллистическэ ракетэнүүдые, шэнэ стратегическэ бомбардировщигууд болон далигай стратегическэ ракетэнүүдые бушуу түргэнөөр бүтээн гаргаха гэжэ хараалагдана. «Шатта» гэдэг замбуулинай системэ сэрэгэй зорилгодо тааруулагдана.

Буу зэбсэг түргэнөөр бүтээхэ гэһэн ехэ түсэбөө далдалха зорилгоор «Совет сэрэгэй аюул» тухай, сэрэгэй талаар США-гай гээгдэл тухай худал хуурмаг үгэ хүүрые Вашингтон урдынхидаал адли тараана. США-гай өөрынь хүндэтэй хүнүүд дурсагдаһан үгэнүүдэй худал байһые элишэлнэ. «Бүхы юумые ойлгохын тулада намда нэгэ хэды саг хэрэгтэй байгаа,— гэжэ Америкын мэдээжэ эрдэмтэ, США-гай Наукануудай академиин вице-президент байһан Д. Кистяковский хэлэнэ.— Хожомынь би хамаг хэлэгдэдэг юумэнэй, илангаяа ракетнэ талаар гээгдэжэ ябаһан тухай худал байһые мэдээ һэм. Ракетнэ талаар ямаршье гээгдэл үгы гэжэ би мэдэхэ байгааб».

200 мянган хүниие хорооһон Хиросима Нагасаки хоёрой гашуудалта ушарые арадууд мартажа эхилээ. Зорюута гү, али тушаан боложо ядерна дайнай үүсхэгдээ һаань, тэрэнэй ямар хойшолонтой байхыень хүнүүд бодотоор ойлгоногүй гэжэ баруунай милитаристнууд найдана. «Ядерна дайн хизаарлагданги шэнжэтэй байжа болохо, тиимэ дайн боломоортшье гээшэ ха гэжэ хүнүүдтэ этигүүлхые оролдоно. Теэд энэнь арадуудые далда нюусагүйгөөр мэхэлһэн ябадал шуу!» — гэжэ Л. И. Брежнев КПСС-эй XXVI съездын ендэр дээрэһээ хэлээ һэн.

Үнэхөөрөө тиимэ байһыень баталан харуулхын тулада ямар баримта дурдалтайб гэхэдэ, мүнөө үедэ бии байгаа бүхы ядерна буу зэбсэг Хиросимые усадхан һүнөөһэн нэгэ миллион тиимэ бомботой адли байна. Нитротолуол дээрэ гаргажа бодожо үзэбэл, бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ һуудаг хүн бүхэндэ тэһэрдэг 10 тонно юумэн хүртэхөөр болоод байна.

Хүн зониие олон мянгаарнь хюдаха зэбсэгүүдэн дэлхэйгээр дүүрэн байгаашье һаань, тэдэ буу зэбсэгүүд улам ехээр үйлэдбэрилэгдэнэ, мүн улам олон хүниие харата муухайгаар хюдаха бүри нарин зэбсэгүүд байгуулагдана. Хэдэн зуун шэнэ американ ядерна ракетэнүүдые табиха талмайнууд Баруун Европодо түхеэрэгдэнэ. Ядерна буу зэбсэг хэрэглэжэ болохо тухай бодолтой хүн зониие эбсүүлхые оролдоно.

80-яад онуудта хараадуулагдаһан, Советскэ Союзай дэбжүүлһэн Эб найрамдалай программа сэрэг дайе зайсуулха, бата бэхи эб найрамдал хангаан тогтоохо гэһэн зорилготой юм. Стратегическэ буу зэбсэг хизаарлаха, дунда зэргын зайда буудаха шэнэ ракетно-ядерна хэрэгсэлнүүдые Европодо тараан байлгаха ябадалые мүнөө үедэ хорихо, оронуудай хоорондо этигэл найдабари бэхижүүлхэ талаар абтаха хэмжээнүүдые бэелүүлмээр орон нютагуудые үргэдхэхэ гэжэ тэрэ программаар хараалагдана.

Советскэ Союз болон эб найрамдалда дуратай бусад гүрэнүүдэй дэбжүүлһэн бүтэмжэтэй һайн, эб найрамдалта шэнэ үүсхэлнүүдые ажал хэрэгэй оршон байдалда зүбшэн хэлсэхэһээ Вашингтон арсахаһаа гадна, буу зэбсэг хизаарлаха, тэрэниие хороохо талаар урдань туйлагдаһан бүхы зүйлнүүдые һандаргаха, харин энэ талаар түсэблэгдэжэ байһан зүйлнүүдые буруутуулха гэжэ оролдоно. Эдэ бүхы асуудалнуудаар хэлсээ хэхэһээ хулжан зайсахадаа, США-гай засагаархид буу зэбсэг ямаршье хиналтагүйгөөр бүтээн гаргаха зам өөһэдтөө бэлэдхэхэ гэжэ оролдоно.

Эгээл тиимэһээ «ракетно-ядерна буу зэбсэг бүтээн гаргалгын шэнэ шатые болюулха үрэ дүнтэй байхаар хэлсээ хэхэ, уридшалан табигдаһан ямаршье эрилтэ гү, али баадхалтагүйгөөр хэгдэхэ, адли тэгшэ, үнэн сэхэ хэлсээ хэхын түлөө эрид шууд тэмсэхэ» гэжэ дэлхэйн парламентнууд болон арадуудта зорюулагдаһан СССР-эй Верховно Соведэй Хандалга айхабтар шухала удха шанартай юм. Бии байгаа нэгэшье арга боломжые алдажа болохогүй. Саг хүлеэхэгүй!

Парламентнууд, правительствэнүүд, партинууд, дэлхэйн үргэн олониитэ эб найрамдалта совет үүсхэлнүүдые зүбшэн хэлсэжэ байна. Тэдэ дурадхалнууд Европын болон бусад түбинүүдэй арадуудай эб найрамдалта эрмэлзэлтэйнь тааралдана, сэрэг дайнда эсэргүүгээр олон орондо дэлгэржэ байгаа тэмсэлдэ шэнэ түлхисэ болоно. Эб найрамдалые сахин хамгаалхын түлөө хүдэлөөн Баруун Европын болон дэлхэйн бусад оронуудай улам олон хүнүүдые хабаадуулна. Скандинавска оронуудай эхэнэрнүүдэй үүсхэлээр июниин 21-дэ Копенгагенда эхилээд, августын 6-да Парижда дүүрэхэ «Эб найрамдалай марш-81» гээшэ энээндэ эли тодо жэшээ боложо үгэнэ. Хиросимын гашуудалта ушарай хэзээдэшье дабтагдахагүйн түлөө бүхы хэжэ болоомоор юумэ бэелүүлхэ гээшэ тус маршда хабаадагшадай һайн һайхан зорилгонь мүн. Япон, США болон бусад олон оронуудта эб найрамдалай тала баримталагшадай хүдэлөөн улам ехэ хүсэтэй боложо байнхай. Америкын элитэ эрдэмтэ-физигүүдэй һаяхан президент Р. Рейгандэ хандаһан бэшэг соонь тэрэнэй ехээр һанаагаа зобожо байһаниинь харагдана. Буу зэбсэг яаралтайгаар бүтээхэ гэһэн мүнөөнэй Сагаан байшангай эрмэлзэлые болюулха тушаа хэмжээ абахыень тэдэнэр президентые уряална. Иимэ политикые үргэлжэлүүлбэл, һүйдхэлтэ ядерна дайнай аюулые, тэрэнэй бүхы хүн түрэлтэндэ хүргэхэ аюулые мэдэрээгүй ябадал болохо гэжэ эрдэмтэд һэргылнэ.

Дайн сэрэгтэ эсэргүү бүхы дэлхэйн бодото хүсэнүүд эб найрамдал батадхан бэхижүүлжэ шадаха юм. Эб найрамдалда бүхы хүсэнүүдые нэгэдхэхэ гээшэ бүтэшэгүй зүйл бэшэ. Амгалан тайбан байдал тогтоохын, термоядерна дайнай аюулые хамтаараа зайсуулхын тулада тэдэ хүсэнүүдые нэгэдхэхэ гээшэ амин шухала хэрэг болонхой.

И. ЛАПИЦКИЙ.

АЖАЛШАДАЙ бэшэгүүдһээ

Арьяатаниие үсөөрүүлхэ

Шоно гээшэ адуу малай, ан гүрөөһэнэй ёһотой дайсан гэжэ хүн бүхэн мэдэдэг гээшэ. Нэгэ шоно жэлэй туршада 1500 — 1700 килограмм мяха эдидэг. Гадна шархатуулһан, зууһан мал, ан амитадыень тоолохо болоо һаа, гарза гайнь бүришье ехэ болодог. Шоно ганса эдихынгээ зэргээр хоро хүргэдэггүй, харин һүрэг мал гү, али ангууд соо оробол, шадаал һаа, олые хюдаха гэжэ оролдодог юм.

Нёдондо жэл гансахан Зэдын райондо шононууд 48 толгой эбэртэ мал, 642 хони, 5 мори бариһан байна. Республикымнай бүхы районуудта хэгдэһэн гарзые тоолохо болоо һаа, нилээд ехэ болохо гээшэ. Хэды олон ан гүрөөһэнэй хороогдоһые эндэ дурданагүйбди.

Тиимэһээл нютаг бүхэндэ шононуудые хюдажа, тоо толгойень үсөөрүүлхэ тон шухала болоно. Энэ талаар Зэдын райондо зарим тэды хэмжээнүүд абтана, бэрхэ ангуушадта даабари үгтэнэ. Жэшээлхэдэ, энэ жэл Таглиин заказнигай егерь Василий Цыбенжапович Балтатаров шонын гурбан эшээ оложо, 18 гүлгэ алаа, нэгэ эмэ шоные хүндөөр шархатуулжа, үгы хээ. Эдэ арьяатад амиды ябаа һаа, хэды олон мал, ан гүрөөһэ хюдаха байгааб. 1980 ондо район дотор 26 шоно хюдагдаа.

Ниитын адууһа малда, ойн ан амитанда үшөө ямар арьяатан нилээд хохидол хэнэб гэбэл, тайгын эзэн — баабгай. Жэл бүри баабгайнууд нилээд олон мал хорооно. Байгша оной зунай эхеэр Байба голой эхиндэ баабгайнууд 20 толгой эбэртэ мал мяхалаа. Июнь һарада Гэгээтын-Адагта Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой 7 үхэрые баабгайнууд барижа эдеэ. Иимэ ушарнууд район дотор олон.

Гэбэшье баабгайнууд тон үсөөнөөр хюдагдана. Тэдэнэй тоо жэл бүри олон боложол байна. Тиихэдэ баабгайнуудые гансал намар, үбэлэй сагта алаха гэһэн заабари бии. Энэ буруу гэжэ һанагдана. Баабгайе жэлэй дүрбэн сагта алажа болохо гэһэн тогтоол засагай зургаанай гаргабал, һайн бэлэй.

Игэжэ шоно, баабгайнууд арадай ажахыда нилээд гай, гарза хэнэ. Тиигэбэшье эдэндэ агнуури багаар хэгдэнэ. Олонхи, илангаяа холын, ой модотой, хадалиг газарта байдаг фермэ, отара, гүүртэ, адуунай байранууд дээрэ буу үгтэнэгүй. Энэ талаар бодото хэмжээнүүдые абаха саг ерээ. Эндэ шоно, баабгайнуудые үндэһэ таһартар усадхаха гэжэ хэлэгдэнэгүй, нютаг бүхэндэ хэрэгтэй зэргэ соогоо үсөөрүүлэгдэхэ һэн гэнэб.

Юуб гэхэдэ, манай орон дотор, мүн бүхы дэлхэй дээрэ дэлгэрһэн байгаали хамгаалха зорилготой холын харата хэмжээ ябуулганууд эрхилэгдэжэ байна гээшэ ааб даа. Тэдэниие бидэ анхаралдаа абангүй байха аргагүйбди. Сэхынь хэлэхэдэ, бидэ охотоведүүд, агнууриин асуудал харгалзалдаг мэргэжэлтэд, энэ асуудалаар тон тодо хараа бодолтой байхаһаа гадна, энэ хэрэгые онсо анхаралдаа абажа, арьяатаншье болог, бусадшье ангууд байг —илгаагүй —тэдэниие хороолгые саг үргэлжэ хинажа байха уялгатай гээшэбди. Нютаг нуга бүхэндэ иимэ мэргэжэлтэдэй даалгагдаһан хэрэгтэ харюусалгатайгаар хандаад байбал, ой тайга, тала нютагуудтахи ангуудай хоорондохи тэнсүүри хубилхагүй бшуу.

Н. ШАРПИНСКИЙ,
Зэдын районой охотовед.

ПОЛЬШЫН АРАДАЙ РЕСПУБЛИКА. СССР-эй туһаламжаар баригдаһан В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Гданьска верфьдэ элдэб түхэлэй онгосонууд СССР-эй, аха дүү социалис бусад оронуудай захилаар бүтээгдэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зэлжэтэ онгосо уһанда табигдахань.

Хилын саанаһаа ТАСС АПН

Польшодохи байдал

ВАРШАВА. ПАП агентствын дамжуулһанай ёһоор, [орон] доторхи орёо шахардуу [бай]далые зүбшэн хэлсэхын [тул]а ПНР-эй правительствын президиумэй заседаниин [В.] Ярузельскиин хүтэлбэри[гээ]р зарлагдаа. Зүришэлтэй байдал зайсуулха, [эк]ономикын ба оборонын хэ[рэ]г паадгүйгөөр эрхилхэ арга боломжо хангаха гол зорилготой габшагай штаб [бай]хидхэгдэбэ.

Тэрэшэлэн хонжоо наймаантай тэмсэхэ тусхай комисси тогтоогдоо. Воеводствонууд ба городуудта зохо комиссинуудые бии болгохо гэжэ һанамжалан дурадхагдана. Урда тээхи хонжоо наймаантай тэмсэл гансал милици бидэндэ [даа]лдаг байһан, харин саашадаа арми хабаадалсадаг болохонь. Хонжоо наймаан[тай] эсэргүүсэхэ зорилготой [ша]лгалтын талаар элдэб ябуулгануудые хэхэ тухай манай программа дотор бэшэгдэнхэй» гэжэ «Трибуна люду» тэмдэглэнэ.

Эндэ хэлэгдэһэнэй ёһоор ябуулга хэхэ программые ПОРП-ын IX онсо съездын баталан абаһанай, шахардуу байдалһаа гараха, экономикоёо тогтууритай болгохо правительственна программые Сеймэй нэгэ һаналтайгаар һайшааһанай һүүлээр, ябуулгануудые хэхээр общественна һайшааһан программа мүнөө хүрэтэр үгы гэлэншүүгээр «Солидарность» профсоюзай хүтэлбэрилэгшэдэй мэдүүлһэниинь гайхахаар лэ байна гэжэ хэблэлэй талаар ПНР-эй правительствын түлөөлэгшэ Ю. Барецкий эндэ хэлэбэ. Зэлжэтэ жагсаалнууд ба забастовконуудые эмхидхэлгэһээ «Солидарность» арсанагүй, Польшын экономикые саашадань улам һуларуулха, орон доторхи политическэ шахардуу байдалые дэбэргэхэ ябадал тохёолдуулха ябуулгаяа «Солидарность» болюулха хэбэргүй.

«Солидарностиин» эмхидхэһэн ябуулгануудтай дашарамдуулан, ПОРП-ын Варшавска комитет нийслэл хотын бүхы комитедүүдтэ зорюулагдаһан уряа тунхаглаба. Городтохи амгалан түбшэн байдалай түлөө, бэрхэшээлнүүдые зайсуулгада туһа хүргэхөөр оршон байдал тогтоолгын түлөө харюусалга дааха байһан туладаа, «Солидарностиин» ябуулгануудай формонууд ба онол аргануудые буруушаанабди. Тиимэһээ жагсаалнууд ба забастовконуудые, Варшавадахи үйлэдбэриин хэрэг ба үдэр бүриин ажабайдал задагайруулха һэдэлгэнүүдые буруушаан тэмсэхыень коммунистнуудые, партиина эхин организацинуудые уряалнабди,— гэжэ уряа дотор хэлэгдэнэ.

БОЛИВИДА ШАХАРДУУ БОЛОНХОЙ

ЛИМЭ. Мэдээсэлэй агентствэнүүдэй Ла-Пасһаа дамжуулһанай ёһоор, Боливидахи байдал шахардуу байһаар. Сэрэгэй засагай толгойлогшо генерал Гарсиа Меса өөрынгөө тушаалһаа арсаад, орон доторхи бүхы засагые сэрэгэй хунтада дамжуулоа. Тэрэнэй бүридэлдэ бүхы түхэлэй сэрэгүүдэй командалагшанар: генералнууд С. Торрелио (газарай сэрэгүүд), В. Берналь (ВВС), контр-адмирал О. Паммо (ВМС) ороно.

Санта-Крустахи буһалгаалан бодоһон армиин частьнуудые казармануудтаа бусахыень захирһан приказ хунта гаргаа. Гэхэ зуура, Санта-Крусай «революционно нэгэдэмэл командовани» гэрэ приказ дүүргэхэеэ арсаба. Хунтые мэдэрнэгүйбди, буһалгаан үргэлжэлхэ гэжэ мэдүүлээ, —гээд ЭФЭ агентствын корреспондент буһалгаалан бодогшодой радиостанциин дамжуулгые үндэһэ болгон мэдээсэнэ.

Хүтэлбэрилэгшэдэйнь тайлбарилһанай ёһоор, «Шэнэдхэн хубилгаха хүдэлөөн» гэдэг энэ восстаниинь зүүнэй үзэл бодолтой партинуудай (тэрэ тоодо Компартиин, социал-демократуудай ба сэрэгэйхидэй) хабаадалгатайгаар Боливиин эсэргүүсэгшэ хүсэнүүдэй Лимэдэ һаяхан үнгэргэһэн зүблөөнэй шиидхэбэриин үндэһөөр эмхидхэгдээ. Зүблөөндэ хабаадагшад Гарсиа Месые тушаалһаань буулгаха, Боливида демократическа эрхэ ба сүлөө һэргээхэ зорилготой нэгэдхэмэл ябуулга эрхилхэ хараа шэглэл абаһан байна.

Нюуса байдалда ябуулга хэдэг Боливиин хүдэлмэришэнэй центр буһалгаашадые дэмжэһэн бүгэдэ ниитын забастовко хэхые уряалаад, бүгэдэ ниитын политическэ амнисти соносхохо, политическэ хэрэгүүдээр хаагдаһан бүхы хүнүүдые, тэрэ тоодо профсоюзна хүтэлбэрилэгшэд ба эдэбхитэдые сүлөөлхэ, профсоюзуудые нюуса бэшээр хүдэлмэрилхэ аргатай болгохо эрилтэ табина.

ШУИАХАЙ МЭДҮҮЛГЭ

БЕЙРУТ. Израилиин премьер-министр Бегин Иерусалимда үгэ хэлэхэдээ, Иорданиһаа Дундада далай хүрэтэрхи (тэрэ тоодо 1967 ондо эзэмдэгдэһэн Иордан мүрэнэй баруун бэеын) бүхы газар дайда «манай бүрин хиналта доро байна, дахинаа хэзээшье хубаагдахагүй» гэжэ мэдүүлбэ. Тэрэнэй хэлэһэнэй ёһоор, эндэхи һөөмшье газар «гадаадын зонхилолго доро гү, али гадаадын мэдэлдэ» дамжуулагдахагүй юм ха. Тайлбарилан хэлэбэл, «агуу Израиль» гэдэгые тогтоохо сионис түсэб тухай хэлэгдэнэ.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ШУХАЛА ЗОРИЛГО БЭЕЛҮҮЛЭГДЭБЭ

БЕРЛИН. ГДР-эй урда хубида оршодог Ризэ хотодо зүйдэлгүй булад соргонууд үйлэдбэрилэгдэдэг болоо. Эндэхи металлургическа комбинадай коллектив энэ арадай ажахын тон шухала зорилго бэелүүлхын түлөө нилээд хэшээл оролдолго гаргаа гээд тэмдэглэлтэй. Социалис экономическа хамжаанай программын үндэһөөр эндэ шэнэ прокатна комплекс ашаглалгада үгтөө юм. Тэрэниие барилгада ГДР-эй, Польшын, Советскэ Союзай болон Чехословакиин мэргэжэлтэд хабаадаһан байна.

Шэнэ комплекс Германиин Демократическа Республикын арадай ажахыда тон шухала удха шанартай гээшэ. Юуб гэхэдэ, булад болон түмэр соргонуудыеороной промышленность, бусад һалбаринууд жэл бүри 3 процентээр ехые хэрэглэдэг боложо байнхай бшуу. Эндэ үйлэдбэрилэгдэһэн элдэб түхэлэй соргонууд гэр байрын болон промышленна барилгада, химическэ болон транспортна машина бүтээлгэдэ илангаяа ехээр хэрэглэгдэнэ.

Һүүлэй арбан жэлэй туршада үйлэдбэрилхы арга боломжоёо гурба дахинаар үргэдхэһэн энэ комбинадые ойрын сагта шэнэлэн һэльбэхэ зорилго табигданхай. Тэрэ хэрэгтэ ГДР-эй мэргэжэлтэдтэй хамта СССР-эй аха дүү бусад оронуудай инженернүүд хабаадаха.

АЖАЛАЙ ВАХТА

ХАНОЙ. КПВ-гэй V съездын хүндэлэлдэ хэдэн арбаад мянган үйлэдбэриин коллектив ажалай вахтада жагсаад, эрхим амжалта туйлана гэжэ Социалис мүрысөө эмхидхэхэ талаар түбэй комитедэй мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ. Байгша оной һүүл багаар үнгэргэгдэхэ Вьетнамай коммунистнуудай хуралдаанай хүндэлэлдэ барилгашад, энергетигүүд, хүнгэн промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд, шахтернууд дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абанхай. Ажалай болон политическэ дэбжэлтын оршон байдалда съездын урда тээхи мүрысөөн үнгэржэ байна. Түсэбтэ даабаринуудаа болзорһоонь урид бэелүүлһэн тухайгаа олохон ажалша коллективүүд элидхэнэ.

ПРАГЫН ҮЙЛСӨӨР ТРОЛЛЕЙБУСҮҮД ЯБАЖА ЭХИЛБЭ

ПРАГА. Чехословакиин нийслэлэй хүн зон юһэн жэлэй туршада троллейбус хараагүй аад, дахинаа тэрэнэй аятай зөөлэн һууринуудта налайн һууха аргатай болобо. Энээнэй шалтагаан тон шухала. Ушар юуб гэхэдэ, элшэ хүсэ хэрэглэхэ, гаргашалха талаараа троллейбусүүд ниитын бусад транспортын зүйлнүүдһээ олон булюу талатай баншоо ха юм. Үшөө нэгэ һайн талань гэхэдэ, троллейбусүүд оршон байгаалиие, агаарые бузарладаггүй байна. Ашаглахада найдамтай байһанаа гадна, үлүү ехэ шууяа, хүнхинөө гаргадаггүй гээшэ ааб даа.

Тиимэһээл ганса Прагада бэшэ, Чехословакиин бүхы хото городуудта троллейбусто «ногоон харгы» нээхэ гэһэн шиидхэбэри абтаба. 1985 он хүрэтэр бии байгаа троллейбусна лининүүдые үргэдхэхэ, тиихэдэ олохон хотодо шэнэ зам табиха зорилго ойрын сагта хараалагдана.

Чехословакиин промышленность элдэб түхэлэй троллейбусүүдые үнинһөө хойшо бүтээн гаргадаг байһан юм. Остров-на-Огржи гэжэ хотодохи «Шкода» заводой цехүүд сооһоо тэдэ саг үргэлжэ гаража байдаг. Юуб гэхэдэ, энэ орон дэлхэйн дэлгүүр дээрэ гаргагдадаг троллейбусүүдэй нилээд ехэ хубиие үйлэдбэрилнэ бшуу. Иимэ эрхэ байдалда ороной хото городуудые дахинаа хуушан транспортаарнь хангаха гээшэ ехэ орёо хэрэг бэшэ гэжэ Чехословакиин мэргэжэлтэд тоолоно. (ТАСС).

ЛЕЙБОРИСТНУУДАЙ ПРОГРАММНА ДОКУМЕНТ

ЛОНДОН. Экономическа стратегидэ хабаатай программна документые Великобританиин лейборис партиин национальна гүйсэдком һайшааба. Энэнь консерваторнуудай правительствын баримталдаг мүнөөнэй хараа бодолһоо илгаатай программа болоно гэжэ Лондоной хэблэл тэмдэглэнэ.

Консерваторнуудай захирһаан дайнһаа хойшо үзэгдөөгүй түбэгтэй байдал орондоо ушаруулангхай. Ажалгүйшүүлэй тоо мүнөө гурба миллион шахуу хүн болонхой, промышленна үйлэдбэрилгын хэмжээн 1979 онойхиһоо 10 процентээр доошоо оронхой гэжэ документ дотор тусхайлан тэмдэглэгдэнэ.

Лейбористнууд засаг гартаа абаад байбал, социальна программануудта, национальна экономикые хүгжөөлгэдэ гүрэнэй зүгһөө табигдадаг мүнгэнэй хэмжээе ехэ болгохо, ажалгүйшүүлые үсөөрүүлхэ ба социальна хангалга һайжаруулха зорилгоор гүрэнэй мэдэлэй предприятинуудта үрэтэй туһаламжа үзүүлхэ, тиигэжэ бэрхэтэй байдалһаа гарахаар хараална.

Экономическа таһаранги бүлэглэл бологшо Европын «юрэнхы дэлгүүрһээ» Великобританиин гаралга—лейбористнуудай түсэблэн хараалһан шухала ябуулгануудай нэгэн болоно. Тэрэ бүлэглэлдэ хабаадалга Англиин национальна экономикодо ехэ гарза хохидол ушаруулна.

ПРАВИТЕЛЬСТВЕННАБЭШЭ ЭМХИНҮҮДЭЙ КОНФЕРЕНЦИ

ЖЕНЕВЭ. Буу зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрхэ ябадал болюулхаар яаралтай хэмжээнүүдые абаха зорилготой правительственнабэшэ эмхинүүдэй конференци августын 5-да Женевэдэхи Нацинуудай ордон дотор нээгдээ. Правительственнабэшэ 100 шахуу эмхинүүдэй, демократическа хүдэлөөнүүдэй түлөөлэгшэд конференциин хүдэлмэридэ хабаадана. 150 делегадууд, тэдэнэй тоодо СССР-эй, ГДР-эй, Венгриин, США-гай, Канадын, Баруун Европын ба Азиин оронуудай делегадууд эндэ сугларанхай.

Энэ конференци Европодо, мүн бусад түбинүүдтэ амгалан тайбан байдал бэхижүүлхэ зорилготой дурадхалнууд болон үүсхэлнүүдые зүбшэн хэлсэхэ.

Дайн сэрэгтэ эсэргүү хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, мэдээжэ болоһон политическэ ба олониитын хэдэ хэдэн ажал ябуулагшад — Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй президент, «Арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө» Уласхоорондын Ленинскэ шангай лауреат Ромеш Чандра, генерал Нино Пасти (Итали), Амгалан байдал сахиха уласхоорондын институдай вице-президент Герхард Каде (ФРГ). Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын демократическа федерациин генеральна секретарь М. Вире-Туоминен (Финлянди) болон бусад олон хүнүүд делегадуудай дунда бии.

Амгалан байдал хамгаалха советскэ комитедэй түрүүлэгшын хэлэһэн үгые конференциин делегадууд ехэ анхаралтайгаар шагнаба. Ядерна дайнай аюулые США-гай ба НАТО-гай улам ехэ болгожо байхадань, харин Советскэ Союз ядерна зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрхэ ябадал хизаарлаха ба этигэлсэлгын хэмжээнүүдые үргэдхэхэ зорилготой хэдэн олон тодорхой үүсхэлнүүдые гаргаа гэжэ тэрэ тусхайлан тэмдэглэбэ.

Америкын олониитэ Нью-Йоркдо ООН-ой дэргэдэхи Израилиин түлөөлэлгэтэ эмхиин байшангай хажууда олон зоной хабаадалгатай жагсаал үнгэргэбэ. Израилиин ябуулдаг эзэрхэг түрэмхэй политикые США-гай дэмжэжэ байдаг ушарые тэдэнэр эрид шууд буруушаажа байһанаа мэдүүлээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: жагсаалай үедэ.

Соёлой һонин

ТҮРҮҮШЫН ШАЛГАЛТАНУУД

Буряадай гүрэнэй Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай шэнэ корпусой үүдэндэ соггой хүхюун хүбүүд, басагад олоороо сугларанхай харагдана. Тэдэнэй зариманиинь ном, дэбтэрээ анхаралтайгаар шагаанхай, харин бэшэниинь юуншьеб тухэй хоорондоо зүбшэн хэлсэнэд. Нэгэ бүлэг залуушуул соносхолой самбар дээрэ няагдаһан мэдээсэлые һонирхон харана.

Энэ корпус соо ороходо, гартаа улаан бүд уянхай тус институдай ниитын комиссиин гэшүүд журам сахина, аляаһанай ниидэхэнь дуулдахаар абяа шэмээгүй... Эндэ юрын хүн ябуул ороходо ёһогүй. Институдай комсомолой комитедэй секретарь А. Елаевтай уулзабабди.

Эндэ документ тушаажа абаха комиссиин ехэл сүпөөгүй хүдэлжэ байхыень харанабди. Энэ комиссиин харюусалгата секретарь А. М. Бессмертный гэгшэтэй уулзажа, хэдэн асуудалаар хандабабди.

—Мүнөө жэл манай институдта хамтадаа 750 хүн һурахаар абтаха юм. Мүнөөдэрэй дүнгөөр 1300 абитуриент институдтамнай һураха хүсэлэнтэй байһанаа мэдүүлээд байна. Институдай 7 факультет бүхыдөө 13 мэргэжэлээр һурган бэлдэнэ. Хэлэ, бэшэгэй факультедэй «түүхэ ба совет эрхэ» гэһэн отделенидэ залуушуул һураха дуратай юм. Тиимэһээ конкурснь хододоо ехэ байдаг. Мүнөөдэр институдтамнай физикээр шалгалта абтажа байна, —гээд, ошожо харахыемнай дурадхаба.

Шалгалтын боложо байһан кабинедүүдтэ орообобди. Индустриальна-педагогическа факультедтэ ороходо хүсэлэнтэй залуушуул бодолгодо абтан, юушьеб бэшэнэ. Тодорхойлбол, институдай индустриальна-педагогическа факультедэй абитуриентнүүд хоёрдохи шалгалтаяа барижа байба. Эндэ солдат хубсаһаяа һэлгэжэ үрдеэгүй хүбүүд олон харагдана. Шалгалтын комиссиин гэшүүд, институдай багшанар залуушуулай харюуе анхаралтайгаар шагнана.

—Абитуриентнүүд шалгалтадаа хэр бэлдэнхэйб? — гэжэ һонирхоходомнай, институдай юрэнхы физикын кафедрые даагша, физикэ болон математикын эрдэмэй кандидат Д. С. Сандитов иигэжэ харюусаба:

—Мүнөө жэлэй абитуриентнүүд яһала барагаар бэлдэнхэй. Гэбэшье һүүлэй жэлнүүдтэ дунда һургуулинуудта энэ предмет гүнзэгыгөөр шудалагданагүй гэжэ тэмдэглэхээр. Юундэб гэхэдэ, эдэ жэлнүүдтэ илангаяа физикээр һуралсалай программа эрид хубилгагдаа, тиимэһээ иимэ дутагдалтай ха гэжэ һананаб, —гээд харюусаба.

Шалгалта абагшадай асуудалнуудта нэгэ хүбүүн тоб байса харюусаба. Институдай ниитэ техническэ эрдэмэй кафедрые даагша, физикын болон математикын эрдэмэй кандидат В. В. Левенко абитуриентын харюу үндэрөөр сэгнэжэ, «табаа» гэһэн сэгнэлтэ табиба.

Энэ хүбүүн хадаа мүнөө Эрхүүгэй областиин Нукутска районой Тангутскын дунда һургуули дүүргэһэн Олег Гаранкин байба.

—Би наймадахи классһаа эхилжэ, физикээр һонирхогшоб. Энэ факультедтэ мүн Коля ахамни 3-дахи курсда һурадаг юм. Түрүүшынгээ шалгалта «дүрбэ» гэһэн сэгнэлтээр үгөөб. Сэдьхэлни яһала баяртай, хүхюун байна. Тиимэһээ саашадаа шалгалтануудаа һайнаар дабажа, дуратай мэргэжэлээ шудалхаяа институдта ороходо хүсэлтэйб, —гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Зүб даа, түрүүшынгээ шалгалтануудые амжалтатайгаар дабажа, ажабайдалай үргэн харгыда гараханиинь ха юм. Тиимэһээ һанаһан хүсэлнүүдээ бэелүүлэн, дуратай мэргэжэлээ гүнзэгыгөөр шудалха байһандаа эдэ хүбүүд, басагадта этигэмээр бэлэй.

Б. ДЫМБРЫЛОВА.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: В. В. Левенко экзамен абажа байна; армиин һүүлээр һураха гэжэ шиидэһэн Н. Дондоков билет татаад байхадаа.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ШИЛЛЕРТЭЙ УУЛЗАЛГА

Улаан-Үдэ хотодомнай айлшалжа ерэһэн Н. Ф. Погодиной нэрэмжэтэ Хойто-Казахстанай гүрэнэй драмын театр Ф. Шиллерэй «Мария Стюарт» гэһэн гурбан үзэгдэлтэй трагедиие харагшадай анхаралда уржадэр дурадхаһан байна.

Тус театрай энэ зүжэг немец драматургиди зорюулагдаһан бүхэсоюзна фестивалиин лауреат болоһон юм. Зүжэгые театрай ахамад режиссер С. Чулков найруулан табяа. Тэрэнэй хүдэлмэри ниислэл хотымнай харагшадай һайшаалда хүртэбэ.

Б. ДОРЖИЕВА.

ҮБЬЭШЭДТЭ АЙЛШАЛНА

Яруунын районой Нарһатын, Тулдуунай совхозуудай үбһэшэдэй бригаданууддта соёлой түбэй байшангай агитбригада һаяхан концерт харуулба. Тэрэ үдэр хамтадаа 8 бригадын үбһэшэдтэй уулзажа, һайхан дуу, шүлэгүүдээ тэдэндэ зорюулаа һэн.

Республика соогоо мэдээжэ коллективүүдэй нэгэн—«Яруна» гэжэ эхэнэрнүүдэй дуунай ансамблиин хүтэлбэрилэгшэ, Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Л. М. Черепанова агитбригадын концертдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Ород арадай дуунуудые бэлигтэй дуушан дуулаһан байна. Агитбригадын гэшүүн Г. М. Ебоев шүлэгүүдые уншажа, үбһэшэдые баясуулба.

Энэ агитбригадые Б-Х. Дашиева-Житмитова хүтэлбэрилдэг. Тэрэнэй гүйсэдхэһэн Ю. Ирдынеевэй «Эхын зүрхэн», А. Андреевэй «Эжы» гэһэн дуунуудые хүдөөгэй ажалшад үндэрөөр сэгнэжэ, халуунаар угтана.

К. САНЖАНОВА.

(Түгэсхэл. Эхиниинь манай газетын августын 5—6-най номернуудта).

—Ухааниинь муудашоо гэнэ гү? Һм,—гэбэ Гонгор. —Үнэхөөрөөшье, зариман тиигэжэ бодоо ёһотой.

— Нюдөөрөө хараагүй, гараараа баряагүй юумэн тухайгаа хүн юуншье гэлсэхэ ха юм. Хоб хошодо дуратайшуул бүри дэбэргэжэ, тооһо үрхирүүлхэ.

— Тиимэл да-а,—гэжэ Гонгор утаар татажа: —Фронтһоо бусаһан хүниие дан тиигэхэнш аягүй бэшэ-аал даа? Шуһа мяхаа, ами наһаа хайрлангүй, Эхэ оронойнгоо түлөө дайлалдаад, үбэштэйш гүүлэхэ болоо һаа ямар гээшэб? — гээд, абяагүй болошобо.

— Нээрээшье даа,—гэжэ үбгэн дуугай болобо: иимэ хөөрэлдөөндэ эхи табиһандаа, түрүүлэгшэдэ аягүй болобо янзатай. Байд гээд:

— Жабай Агбаанай мухар хүлгүй болошоод, буулгуулхадань, олон хүн хайрлажа уйлалдаа һэн,—гэжэ түрүүлэгшэ хөөрэбэ.

— Үнэн ерээ гү?

— Үнгэрэгшэ хабар.

— Би, Доржо, Дэмбүү гурбан сугтаа мордоо һэмди. Доржо Дэмбүү хоёрһоо юумэн дуулдаагүй гү?

— Тэрэ хоёртош саарһан ерээ һэн.

Гонгор малгайгаа абажа, буршытар бажуугаад, тамхияа хажуу тээшэнь шэдэжэ, газар гэтээд һууба.

— Танай ябаһанай һүүлээр Гатаб, Содбо, Гунгар, Дамдин, Оодондо баһал саарһан ерээ һэн. Аймшагтайл дайн болобо гээшэ даа. Хамаг һайн-һайн, бэрхэ хүбүүдыемнай хуу хаман абаашаба. Тфьюу!—гэжэ түрүүлэгшэ, доошонь нёлбоод, хүхэльбэ болошоһон толгойгоо һэжэрбэ.

Дурсаһан нютагайшуулайнь дүрэ шарай Гонгорой нюдэнэй урда эли тодоор харагдажа, хэһэн үйлэ хэрэгүүдынь һанагдан байгаа һэн. Хэтын хэтэдэ тэдэнэр бусахаяа болёо. Талаан боложо, нүхэдэйнгөө саг соонь шорой дороһоо малтажа гаргаагүй һаань, өөрөөшье үни хосорһон, иигэжэ ябахагүй байгааб гэжэ мэдэнэ. Унаһан нүхэдэйнгөө дайшалхы ажал хэрэгыень үргэлжэлүүлжэ, хүсэһэн арюун хүсэлыень түйлдань хүргэлсэхэ уялгамни гэжэ хажуугаарнь бодоно.

— Юу хэлэхэб, шиниингээ ерэһэндэ ехэл баяртайбди даа, хүбүүн,—гээд Гэлэг Гармаевич үсэгэлдэрэйкиез хөнангяар дабтаад, хүнүүдэй дутэлхые хаража, өөдөө үндыбэ.—Колхозойнгоо жолоо барюулха бүһэтэй хүнэй үгыдэ ехэл муу байгдаа.

Саахануур удхатайгаар хэлэгдэһэн һүүлшынь үгэнүүдые Гонгор зүрхэндөө дүтэ абаашьегүй һаа, үбэлэйнгөө хубсаһа зундаа бэлдэ гэдэгтэл, үбгэн партизанай яһа дайруулһыень ойлгожо байгаа һэн.

— Ай, хөөрхы даа, мүн лэ. Баарһамниш даа,—гэжэ Балма хүгшэнэй түрүүлжэ дуугараад, ялхиса һуга һүрэхэдэ, Гонгор бодоод, ялагар сагаан шүдөө харуулан энеэбхилбэ.

Хэдэн үбгэд, хүгшэд, дүрбэн эхэнэр. Дулмын хани Ухаахан, Умгаа Янжа, Ахын Радна гэгшэд хажуурнуудые баринхай, арбагай-сарбагай ерэбэд.

Хүгшэрөөшье һаа, хүл жорхой, таяг туладаггүй, улаан гар дээрээ абажа, хүйһыень хүндэһэн Балма хүгшэн түрүүлжэ ерээд, хоёр гараараа хасарыень хонхойшотор барижа таалаад, нюдэнэйнгөө уһые пулаадайнгаа шэгшэгээр аршаба. Тэрэниие хойно хойноһоо үндэжэ тэбэрихэ, гарыень барихашуул һубариба. Эгээ һүүлдэ Ухаахан тоһотой хара гараа һарбайхадаа, нюдэ руунь хирүүшэгээр шэртэн, Дулмын гээгдэһэндэ өөрөө зэмэтэй юумэндэл маргангяар, хүлисэл гүйнги шэнгеэр үзэгдөө һэн. Гонгор үсэгэлдэр хүүр дээрэнь ошоһоноо досоогоо оруулжа, уяран алдабашье, тойрогшодто хэбэрээ мэдүүлхэгүй гэжэ, Улааханһаа түргэн нюдөө зайлуулба.

— Хөөрхым даа. Үшөө хүшуугаа үгэлши,—гээд, Балма хүгшэн хадуураа газарта хаяжа, үльмы дээрээ үндыжэ байжа, уралыень мушуудаба.

— Найр дээрэ ухаа муутай Залхи архи балгаад, Будуунайе таалуулалши гээд, уралыень таһа хазаад, нёлбожорхёо һэн. Балма хээтэй, ойлгогты, уралыень бү абашагты, — гэжэ һамгадай нэгэнэй шог гаргахада, сугларагшад дарьяса энеэлдэшэбэ.

— Бү наада харагты, бузарнууд! Хүйһыень хүндэһэн ухибүүнэйнгээ хүлеэрээ ерээд байхадань, һанаха ганса хүбүүгээ алдаһан би баярлангүй яахабиб!—гээд, Балма хүгшэн нюураа бүглэжэ, зоборитой хүндөөр үйлашана.

Булта дуугай боложо, Гонгор хүгшэниие тэбэрин:

— Хүгшөөдэй, түрэл гаралайнгаа, зон нүхэдэйнгөө дунда байгаад, эльгээз бү хүмэригты даа,—гэжэ аргадангяар хэлээд, толгойень эльбэбэ.

— Нүхэд, бэеэ бария,—гэжэ түрүүлэгшэ бултанда хандаба. —Таряагаа хадажа, хуряахаяа ерэбэбди. Харагты тэрэ, үглөөнһөө хойшо Гонгорнай эды ехэ талмай хорооjорхёо. Мүнөө хүдэлөөд, үдэшэ сүлөөдэ һонин һорьмойгоо хөөрэлдөөшэмнай дээрэ гэжэ һанаха байнаб. Таанад юун гэхэбта?

— Зүб-ө-ө,—гэжэ дарьялдаба.

— Нээрээшье, хөөрэлдэхэ саг байха. Хүбүүмнай амиды бусаад, гэртээш хүсэд амарангүй, зобоходоо, үүр хираанаар ерээд, хүдэлжэ байна ха юм. Хүдэлэе. Тамхи татахаш забһартаа хушуу холбуужабди,—гэжэ һаяхан уйлажа байһан Балма хүгшэн нюдэнэйнгөө уһанай хатаадүй байхада дуугарна.

— Тиимэ-э. Ябая! — гэлдэшэбэ зон.

Хадуураа абангүй гараһан Гэлэг Гармаевич Гонгорой шинель дээрэ хэбтэһэн үлүү хадуур тугаар обёорһон байжа, олзуурхан шүүрээд, тэрлигэйнгээ хормойе бүһэдөө хабшуулжа, эзэнһээ холо ошодоггүй моринойнгоо хазаарай жолоогоор хүзүүень орёожо, һагалдаргадань уяад, бэшэнэй хойноһоо гэшхэлбэ.

— Тэнгэри бурхэһэн үгыш хоёрой хоорондо үүлэ татана. Яагшал ааб?—гэжэ Балма хүгшэн хадаха хоорондоо шанга хоолойгоор дуугарна.

— Саһа хаяа һаань, энэ таряан һалаа даа,—гэжэ Гэлэг Гармаевич харюусаад:—Байсымнай үбэртэ уржадэр дуугангүй орхиһон гурбан десятинамнай һуужа байна,—гэбэ.

Гонгор нюргаа сэхэлээд:

— Үшөө тэндэ бии юм бы? Эдэ барһад хүсэ хүрэжэ шадаагүйл даа,—гэжэ хамар дороо гүбэр гэн, бодолгото болоно.

— Шадалаараал болохо гүбдии. Хайшан гэхэб,—гэжэ ходо урагшаа һанаатай, наһан соогоо ямаршье ажалһаа арсаагүй Балма хүгшэн бултанай зүгһөө хэлэнэ.

Үдэ болохо тээшэ зон амарха, сайгаа ууха гэлсэбэ. Хүн бүхэн туулмаг соогоо эдихэ эдеэтэйхэн, аягатай ерэһэн байжа, түлеэ асарха, гал түлихэ гэлдэбэ. Ахын Радна морёор баруун шугыһаа түлеэ асарха болобо. Түйсэ, бутылкын шэл соо һүтэй, сайтайшье хүнүүд гал тойрожо һууха дуратай байгаа һэн. Ахын Радна түрүүлэгшын морёор баруун шугы ошожо, һүхэгүйгөөр хухалжархихаар, хатаһан хэдэн харбиинхи ногтын жолоодо хойноо шэрээд асараа һэн.

—Юундэ энэ хүнөө танинагүйбиб? Хаанахинайб?—гэжэ Гонгор арадань гээгдэнгүй хадажа ябаһан Ухааханһаа асууба.

— Нютагынь аяар Ахын. Эсэгэнь Ахын, эхэнь хүршэ колхозоймнай юм. Шанга Долсоноймнай нүхэр гээшэ. Дархан хүн,—гэбэ.

— А-а—гээд, Долсон яагаа хадамда гаража ядагшагүйб, багадаа түрэһэн эсэгэтэйм холбооридоһон, дайнда унаһан Оодонойшье һамган болоод байһан, юрэдөө, дайралдаһантайнь шэрэсэлдэдэг юм агша гү,—гэжэ Гонгор һанаандаа дурагүйлхэн бодоод:

— Һамганиинь юу хэдэг бэ? —гэжэ асууна.

— Колхоздо үлэ дальбиилжа юу бүтээхэб даа. Эндэ тэндэм хадхаба, үбдэбэ гээд, хүдэлһэн хүдэлөөгүй хоёрой хоорондо ябагша.

— Заа, нүхэд, бушуу сайлаадхия!—гэжэ түрүүлэгшэ энэ үедэ ооглобо. Ахын Радна гал түлеэд, саарһанда орёожо асарһан һая гаргаһан гахайнгаа саалые шорлоод, шаршаганаса шаража оробо.

—Раднаяа түлеэндэ зүб эльгээгээ байнабди. Тиигээгүй һаамнай, түүхэй саалаяа эдижэ шадахагүй һэн,—гээд, Ухаахан хөөрөө дэбэргэхэ һанаатай, мэхэтэйгээр энеэбхилээд абаа һэн.

Радна шороёо галһаа абажа, саалаяа дабһалаад:

— Яахадааш хада уулын мяхаша хүн гээшэ гүби. Хамаагүй, түүхэйгээр ябуулха һ[…] —гээдхинэ.

— Мяхаяа түүхэйгээр дэгбди гэхээ һанангүй заш даа?—гээд, Гэлэг Гар[маевич] асуухада, булта хаталдаба.

— Дан тиимэ бэшэ ааб[…] —гэжэ хэлээд:—Албанһаа[…] һэн хүбүүндэ ама хүргүү[…] —гэн, Радна томохон […] мэг өөхэ гар дамжуулан[…] горто һарбайба.

Харинһаа ороһон, ерэһэ[н]нүүдые шэнэһэтынхид [..] галхаадаг, газаалдаггүй, му[…] дараад, һайень үргөөд б[…] дуратай юм. Радныш ал[…] холон газарыень оложо, ролһон сеала шэнгеэр, ш[…] шородо хадхажа яда[…] Ухаахан хөөрөө эхилэ[…] Долсон тухай һая хөөрэлд[…] хадаа, забһарта хабшуу[…] дайраха һанаатай байһан […] энеэгээр унтаршахадань, д[…] халабагүй.

Гал тойрожо һуугаад, […] хоолоо урда урдаа та[…] байхадаа:

—Хүбүүмни, ябаһан, үз[…] нөө хөөрэжэ һууха даш б[…] хо, —гээд, Балма хүгшэн […] дань түйсэтэй гашуун […] табиба.

—Уужа ундаа харяа, Г[…] ганса үнеэнһээм мүртэй […] айража гараагүй даа...

— Һайн даа,—гээд, Гон[гор] амяа абангүй, үниинэй ууга[…] хадаа һанашаһан тула түйс[…] айрагыень дундартар г[…] гүлд гудамхиба. Аман[…] һайсахан хатаад ябаа […] Уралаа долёожо тамшар[…] дабшалжа һууһан хүлэйн[…] сабхи дээрэ малгайгаа таб[…]

— Юун гэхэ юм даа. […] шэнтэй адли дайнда ябаад […] ерээ гээшэ аабзаб даа. А[…] үлэһэмни мүнөөшье этигэ[…] бэшэ шэнги.

— Юугээ хэлэнэш даа, гээд, Балма хүгшэн пулаада[…] гаа шэгшэгые татажа шан[…] хаба.

— Буруугай бэлшээри[…] гараагүй, халуун шулууе […] лёожо, юумэ үзөөгүй[…] дайнда ороһон түрүүш[…] үдэрһөө ойлгоо һэм,—г[…] яаралгүй дарууханаар Гон[…] эхилээд, Берлин хүрэ[…] ошолсохо хуби заяатай б[…] һанаа, шархатаһанаа, бомб[…] долгиндо дайралдажа, г[…] доро булагдаһанаа, милита[…] японтониие даралсаһан[…] дайн байлдаанай хэр хэрзэ[…] хатууе, үзэһэн газар нютаг[…] дай ямар байһые хөөрэбэ.

Эдеэлхэ хүн эдеэлнэ, х[…] ама хүреэд, шагнаһан хүн[…] шье бии.

—Тобшоор хэлэхэдэ, […] даа. Дайнай хүл галда дай[…] даагүй манай нютаг орон е[…] һайхан гээшэ. Шэнэһэтэ[…] айл хотонууд миил ябууд […] хэгдэжэ, үрэбхигдэжэ б[…] һааб даа. Баруунай хэды […] һайхан хото городууд һа[…] һандараа гээшэб!—гэжэ Го[н]гор хөөрөөгөө дүүргэбэ.

—Бу жэлэ даа, хөөрхы, б[…] хан зайлуул, арьяа-баалам, […] ралса,—гээд, Балма нам[…] шалба,—Хүбүүм, яагаа бэ[…] амиды ерээбши даа...

— Нютагайхидни, иимэ […] шэр дайн байлдаанай һүүл[…] ган гасуурта дайрагдаад б[…] хада, муул юм байна даа. М[ү]нөө адха ороһон, тэбэри […] һэн алтантай тэнтэй болохо[…] Малаа эдеэлүүлхэ үбһэн, […] лоомон хомор, эдижэ о[…] ороһон үгы—иимэ жэшээт[…] бологдоод байна гээшэ. А[…] лаа хэхэ гэхэдээ, хүн зон […] тамаг гэлсэнэбди. Алба[…] ошоһон бүһэтэйшүүлһээ […] нөөдөө гурба-дүрбэниинь […] бусанхай гэжэ дуулабаб. Нэ[…] ниинь тиихэдэ тахир гар[…] нүгөөдэнь мухар хүлтэй, […] доод үзэхэдэ, ехэл бэрхэшээ[…] тэйл даа. Тэзд хэбтэһэн хэ[…] алдаха, ябаһан яһа зууха […] дэгтэл, нүхэд, һүүлшынгээ […] сэ гаргажа, хүдэлхэл болон[…] бди. Амаа ангайгаад һууха[…] мнай, саахар амандамнай […] рөө орохоёо хохирмой.

—Зүбынь аргагүй даа,—г[…] дэбэ хэдэн хүн.

— Дайгаа даража, даа[…] һүүлдэһэн зон хадаа, ажа[…] хэжэ, һайнаар ажамидарха […] гатай болоо ха юмбибди […] Иимэл даа минии һануулан[…] лэхэ юумэн,—гэбэ Гонгор.

«Анханһаа шолмохон ходо[…] хойхон һэн. Юумэ үзэхэдэ[…] бүри ухаа ороо байна. Колх[…] зойнгоо жолоо барюулха хү[…] ни энэ өөрөө ерээд байна[…] гэжэ түрүүлэгшэ һанаанд[…] баясабашье, юумэ дуугарб[…] гүй. Зоной дэмжэжэ, зүбшө[…] жэ байхада, зан соонь байһ[…] бодоо һэн.

— Хүбүүгээ шагнабабди[…] хаража һанаагаа дүүргэбэбд[…] Болоо гээшэ. Сайгаа залгаа[…] үтэр ажалдаа гарая,—гэж[…] Балма хүгшэн захиралта […] тээр хэлэбэ.

Хүн бүхэн сог зали оро[…] урагшаа зүдхэһэн эрмэлзэл[…] абтажа, хараа таһартар тоо[…] хүдэлбэшье, хадалгааа дүүһ[…] жа шадабагүй. Эды зоно[…] үшөө үрдихэ, хүдэлхэ […] үлөөд байгаа бэлэй...

СПОРТ

ТОБШОХОНООР...

✕ СССР-эй суглуулагдамал командын гэшүүн, уласхоорондын классай спортын мастер Татьяна Позднякова эрхим амжалтаараа бидэнэрые баясуулһаар. Тэрэ үнгэрэгшэ жэлдэ гурбан мянган метрэй зайда урилдахадаа, оронойн чемпионой нэрэ солодо хүртөө бэлэй.

Энэ хабар манай Татьяна Испанида үнгэргэгдэһэн урилдаанда командаараа эрхимлэжэ гарахадаа, дэлхэйн чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө һэн. Харин Варшава хотодо үнгэргэгдэһэн уласхоорондын урилдаан дээрэ найман зуун метрэй зайда хоёрдохи һуури эзэлһэн юм. Энээнһээ гадна Т. Позднякова Бухарест хотодо болоһон урилдаанда 3000 метрэй зайда түрүүлһэн байна. Мэнэ һаяхана Ленинград хотодо СССР-эй, США-гай командануудай дунда болоһон мүрысөөнэй үедэ гурбан мянган метрэй зайда урилдахадаа, баһал түрүү һуури эзэлһэн юм. Мүнөө нютагаймнай басаган дэлхэйн кубогта хүртэхын түлөө Лондон хотодо эхилхэ түгэсхэлэй мүрысөөндэ бэеэ һорижо байнхай.

✕ СССР-эй спортын мастер Евгения Ситникова Свердловск хотодо үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ хабаадажа, 1500 метрэй урилдаанда түрүү һуури эзэлһэн юм. Тиихэдээ энэ зайда үнгэрэгшэ жэлдэ СССР-эй чемпионка болоһон Нуритдиновае ахижа шадаһан байгаа.

✕ Аха дүү Знаменскитанай шанда хүртэхын түлөө Ленинград хотодо үнгэргэгдэһэн уласхоорондын мүрысөөндэ хабаадаһан манай республикын хүнгэн атледууд эрхим амжалтатай. Эндэ командаараа дэлхэйн чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн уласхоорондын классай спортын мастер Татьяна Позднякова 1500 метрэй зайда урилдахадаа, хоёрдохи һуурида гараба. Тэрэ зайгаа гурбан минута 59,84 секунда соо гаталаа юм. Энэнь уласхоорондын классай спортын мастерай нормативһаа үлүү болоно.

Б. МИРОМАНОВ.

ХАНИ БАРИСААНАЙ УУЛЗАЛГАНУУД

Манай хүршэ Эрхүү хотодо СССР-эй ба МНР-эй залуушуулай заншалта VII фестиваль үргэлжэлһөөр.

Тэрэнэй программын ёһоор, хоёр талын хабаадалгатай «КПСС-эй XXVI съездын болон МНРП-гэй XVIII съездын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, залуу үетэниие коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ талаар ВЛКСМ-эй, МРСМ-эй ажал ябуулга» гэһэн семинар хүдэлмэреэ эхилэнхэй. Тэрээндэ МРСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Лодонгийн Түдэв хабаадана. Семинарай эхилһэн үдэр болоһон пленарна заседани дээрэ ВЛКСМ-эй ЦК-гай секретарь Ю. Дергаусов, МРСМ-эй ЦК-гай секретарь Д. Дашдовдон гэгшэд дэлгэрэнгы үгэ хэлэһэн байна.

Эрхүү хотын уран һайханай музей дотор Монголой уран зураашадай выставкэ нээгдээ. Уран зурагта дуратайшуулай анхаралда МНР-эй уран зураашад Цэвэгжав, Цултэм, Одон, Сэнгэцохио, Гаваа, Гомбосурэн болон бусадай нэнэшье, сууда гараһаншье бүтээлнүүд дурадхагданхай.

Хоёр оронойн залуушуулай фестивалиин соёлой программа үнэхөөрөөшье үргэн ехэ юм. Тэрээндэ СССР-эй, мүн МНР-эй бэлигтэй залуушуул олоороо хабаадана. Поэдүүд, артистнар, дуу, хүгжэмэй ансамбльнууд Эрхүү хотын болон областиин промышленна предприятинуудай коллективүүдтэ, Усть-Ордын Буряадай автономито округой ажалшадта уран бэлигээ харуулна.

Энэ фестивальда хабаадажа байһан Буряадай Ленинэй орденто оперо болон балетэй академическэ театрай солистнууд, Буряадай АССР-эй арадай артистнууд Юрий Муруев, Екатерина Самбуева гэгшэд харагшадай зүгһөө халуунаар угтагдана.

Манай корр.

БАМ-ай БАРИЛГАШАДТА

уран бэлигээ харуулхаяа Саратов хотын Н. И. Вавиловай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын институдай агитационно-уран һайханай коллектив ерэнхэй. Тэдэнэр «Залуу наһамнай дуун болохол!» гэһэн хүгжэмтэ дамжуулгаяа түмэр зам баригшадта дурадхаха юм.

Тэдэнэр Северомуйск, Таксимо, Янчукан, Шэнэ Уоян, Кичерэ, Северобайкальск, мүн барилгашадай байдаг бусад һуурин тосхонуудта айлшалха.

Ю. АЛЕКСАНДРОВ.

УУЛЗАТАРАА БАЯРТАЙ!

Зунай хаһа соо гүрэнэй Х. Намсараевай буряад драмын академическэ театрай артистнууд республикынгаа хүдөө нютагуудаар айлшалдаг гээшэ.

Июль һарын эсэстэ Хориин райондо А. Ангархаевай «Арбан табанай һара», Д. Дылгыровэй «Түрын болзор» гэһэн зүжэгүүдые тус театрай зохёохы коллектив харуулһан байна. Мүнөө үеын байдалые харуулһан эдэ зүжэгүүд харагшадта ехэ һайшаагдаа юм.

А. Ангархаев шэнэ зүжэг соогоо харагшадтай һонирхолтой хөөрэлдөө үүсхэнэ. Энэ зүжэг удхаараа хүн бүхэнэй сэдьхэлые хүдэлгэнэ. Юундэб гэхэдэ, тус зүжэгэй геройнуудые харагшад өөһэдынгөө ажабайдалда обёорно ха юм. Гол рольнуудта Буряадай АССР-эй арадай артистнууд Г. Бутуханов, Л. Дугарова, Л. Егорова, Ц. Уладаева, Буряадай АССР-эй габьяата артистнууд М. Жапхандаев, С. Хажитов гэгшэд шадамар бэрхээр наадана гэжэ тэмдэглэхээр. Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Ц. Цыренжапов энэ зүжэгые найруулан табиһан байна.

Хориин районой ажалшад айлшадаа халуунаар угтаа. Дахин уулзатараа баяртай, Буряадаймнай театр!

С. ХАМАГАНОВА,
«Шэнэ Үдэ» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

ТҮҮХЭДЭ ЗОРЮУЛАГДАҺАН ВЫСТАВКЭ

Һая Хяагтада академик Владимир Афанасьевич Обручевой нэрэмжэтэ музейдэ «Дунда Азиин географиие шэнжэлгын түүхэ» гэһэн выставкэ нээгдэбэ. Хожомоо иимэ нэрэтэй музей байгуулагдахаар хараалагданхай. Тиигэжэ эндэ 1978—1980 онуудта суглуулагдаһан экспонадуудһаа гадна Обручевой болон Хангаловай нэрэмжэтэ музейнүүдэй жасаһаа олон тоото экспонадууд табигдаа. XVIII зуун жэлэй эхиндэ Монголой хилэ дээрэ бии боложо эхилһэн Хяагта хотын намтар түүхэ ерээдүйн музейе байгуулгада сэхэ хабаатай. Хяагта хоёр зуун жэлэй туршада Россиһаа Дунда Ази руу, Азиһаа Европо руу ошохо замай бэлшээр гэгдэһэн түүхэтэй.

Ородой Географическа бүлгэмэй үүсхэлээр Дунда Ази руу түхеэржэ эльгээһэн экспедицинүүдые, мүн лэ географическа обществын Приамурска таһагай Троицкосавско-Хяагтын отделениин, Монгол болон Забайкалиин шэнжэлгын музейн ажал ябуулганuудые харуулха зорилготойгоор тус выставкэ хүдэлнэ.

Музейдэ ерэгшэд 1870—1885 онуудта дүрбэ дахин Дунда Азиар аяншалһан Николай Михайлович Пржевальский, 1876—1891 онуудта гурба дахин Дунда Азиар ябаһан Михаил Васильевич Певцов, Григорий Николаевич Потанин болон бусад суута ород аяншадай научна хүдэлмэри, абажа ябаһан зэр зэмсэгүүдтэй танилсаха байна.

Тиихэдэ эндэ Дунда болон Урда Түбэд оронуудаар аяншалһан, Петербургын университедэй кандидат ябаһан, научна зорилготойгоор Россиһаа нюусаар тиишэ ошоһон Гомбожаб Цыбикович Цыбиковэй научна хүдэлмэринүүдээр һонирхожо болоно. Мүн лэ Сибирь, Монгол, Алас Дурна зүгые шэнжэлһэн түрүү эрдэмтэдэй нэгэн академик Алексей Павлович Окладниковай хэжэ байһан хүдэлмэринүүдтэй, бэшэһэн номуудтайнь эндэ ерэгшэд танилсана. Тэрэнэй хүтэлбэри доро «Сибириин түүхэ» гэһэн 5 ботиһоо бүридхэгдэһэн гайхалтай ехэ хүдэлмэри барлагдаа юм. Эрдэмтэ энэ номуудайнгаа түлөө СССР-эй Гүрэнэй шанда хүртэһэн байна.

Г. РАДНАЕВА.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«Спортлотонуудай» августын 1-дэ үнгэргэгдэһэн 31-дэхи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени соголбо.

«49-һөө 6-ень тааха спортлото»: 457.381 билет ороо. Зургаан номер хэншье таабагүй, табан номер (9 карточка) таагшад —3,849 түхэриг, дүрбэн номер (906 карточка) тааһан хүнүүд —45 түхэриг, дүрбэн номер (15459 карточка) таагшад 4 түхэриг абаха байна.

«36-һаа 5-ень тааха спортлото»: 2.060903 билет ороо. Табан номер (5 карточка) таагшад —10.000 түхэриг, дүрбэн номер (851 карточка) тааһан хүнүүд —225 түхэриг, гурбан номер (34302 карточка) таагшад 11 түхэриг абаха.

«Спортлотонуудай» 31-дэхи тиражай шүүбэринүүд августын 12-һоо сентябриин 12 болотор түлэгдэхэ.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Райком ба тэжээл бэлэдхэл»—түрүү бэшэг. «Һогооборн үбһэн—һүридэ нэмэри» —материалнуудай суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Ажахы хүтэлбэрилгые нарижуулан һайжаруулха». «Хии хооһоор ябуулхагүйн түлөө»—Г. Матвеевагай статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «Манай айлшад». «Халуун хизаарай аялга»—В. Дугаровагай статья.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Шэнэ һонин, үйлэ хэрэгүүд, тоо, баримта»—суглуулбари.

СЭНХИР ЭКРАН

«Орбита». 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05—«Хүүгэдтэ ангуудай зулзагад тухай». 10.35—«Такая она игра»—уран һайханай фильм. 12.10—«Модо ургуула»—баримтата фильм (Ереван). 12.35 — Шэнэ һонин. 15.10—Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35—СССР Инди хоёрой хоорондохи харилсаа холбоон тухай договорто гар табигдаһаар 10 жэлэй ойдо. «Дели—Индиин ниислэл» — кинопрограмма. 15.35—Индиин артистнуудай концерт. 16.20—«Та сторона, где ветер» —теле-зүжэг. (2-дохи хуби). 17.50—«Анна Ивановна гэдэгнай ямар хүн бэ?»—баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 18.15—«Байгал» — программа.

«Орбита». 18.45—«Москвагай комсомолой хэрэгүүд». 19.20 —«Усал»—мультфильм. 19.45 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэйдэ». 20.00—«Арадай уран бэлиг»—теле-шэнжэлэл. 20.40—«Эрдэм наукын ажабайдал. 21.10—«Отблеск далекого лета»—уран һайханай фильм (Япон). 22.00—«Время». 22.35 — Хоккейгээр Европын чемпионуудай кубогта хүртэхын түлөө ИФК (Финлянди)—ЦСКА. Италиһаа дамжуулга. 23.10—«Мүнөөдэр—түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00—«Друзья-товарищи»—уран һайханай фильм. 14.15—«Соведүүдэй хүдэлмэри». 14.45—Москвагай болон Москва шадархи нютагуудай дунда һургуулинуудые дүүргэгшэдтэй уулзалга Останкинай концертнэ студида болохо. 16.10—«Илья Николаевич Ульянов» гэһэн дамжуулга. 16.40—Кострома городой профсоюзуудай академическэ хоорой концерт.

Редактор Р. Б. ГАРМА[ЕВ]

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР [по] делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-01644. Заказ № 181. Индекс 5901[…]